

**PS 21/26 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten
van Noord-Brabant op 30 januari 2026**

Inhoudsopgave

Index gesproken personen	3
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant.....	4
Agenda	6
Opening van de vergadering / vaststellen agenda	7
Beëdiging griffier van Provinciale Staten mevrouw A.E.T. Wepster	8
Beëdiging lid en tevens voorzitter van het bestuur van Zuidelijke Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg mevrouw M. Nienhuis-van Doremaele.....	8
Insprekers.....	9
Actualiteiten.....	9
Bespreekstukken.....	14
Beperkte bespreekstukken	33
Stemming	40
Hamerstukken	44
Sluiting.....	44

Index gesproken personen

Brouwers, J.F.X.M., 23, 24
Buiks, R.P.A.F., 35
Dirken, A.M.W., 9, 10, 11, 12, 13, 14
Griffier, 7, 8
Gruijthuisen, M.P.J.M. van, 36, 37, 38
Hamerslag, N.I., 22, 28, 29, 31, 40
Hattem, A.W.J.A. van, 11, 15, 23, 27, 28, 29, 31, 32, 42
Havermans, M.C.J., 11, 14, 24, 25, 42
Heijmans, N.G.L., 7, 40
Hordijk, K.J.M., 39
Kammen, P. van der, 12, 13, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 43, 44
Leegeer, E.M., 16, 17, 18, 30
Ludwig, T.W., 19
Nienhuis – Van Doremaele, M., 8
Nuijten, K., 38
Oudenhoven, M., 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33
Plaatsvervangend voorzitter, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44
Pluijm, R.A.P.A. van der, 14, 29
Rijvers, A.J.M., 14
Rutjens, W.H.A., 18, 19, 20, 25, 26, 30, 33, 42
Schellekens, E.F.M., 16, 17, 18, 30
Sheikkariem, S.S.R., 18, 19, 20
Tolsma, S.A.H., 33
Ven, A.J.M. van de, 9, 10
Vossen, I.E.F.M., 22, 40
Wepster, A.E.T., 8

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Mr. I.R. Adema, commissaris van de Koning/voorzitter PS

G.J.P. van Soest (Geert)	griffier	
Berkvens, M.P.M.J. (Marcel)	BBB	Mariahout
Bijl, F.S.D. (Fiona)	PvdA	Reusel
Broek, D.C.H. van den (Daan)	GroenLinks	Eersel
Brouwers, J.F.X.M. (Jan Frans)	50PLUS	Son en Breugel
Buiks, R.P.A.F (Ronnie)	CDA	Etten-Leur
Damen, C.A.M. (Lia)	BBB	Fijnaart
Deckers, E.H. (Ward)	PvdA	Vught
Dommelen, J.C.F.M. van (Johan)	BBB	Reusel
Eck, J.J.A.W. van (Jente)	SP	's-Hertogenbosch
Frenken, J.P. (John)	BBB	Son en Breugel
Gremmen, R.J. (Roel)	VVD	Oss
Hamerslag, N.I (Nikky)	Partij voor de Dieren	Tilburg
Hattem, A.W.J.A. van (Alexander)	PVV	Vinkel
Havermans, M.C.J. (Marco)	BBB	Lage Zwaluwe
Heer, C. de (Kees)	CDA	Eindhoven
Heijmans, N.G.L. (Nico)	SP	's-Hertogenbosch
Hordijk, K.J.M. (Kevin)	PvdA	Tilburg
Jansen, J.F. (Joachim)	VVD	Moerdijk
Kammen, P. Van der (Patricia)	PVV	Riel
Koevoets, H.J.P.E. (Hubert)	Lokaal Brabant	Etten-Leur
Koopman, F.W.M. (Irma)	SP	Geldrop
Kuiper, A.M.H. (Angela)	Lokaal Brabant	Breda
Lange, N.C. de (Nino)	PvdA	Vught
Langenberg, K.M.M. van de (Kasper)	D66	Boxtel
Langman, T. (Tjerk)	PVV	Nuenen
Lauwen, W.P.J.C. (Wilfred)	Lokaal Brabant	Rucphen
Leeger, E.M. (Ezra)	CDA	Nistelrode
Lepolder, P.W.A. (Petra)	VVD	Dongen
Linden, J.J. van der (Jade)	GroenLinks	Oss
Ludwig, T.W. (Tom)	GroenLinks	's-Hertogenbosch
Meuwissen, C.C.R.M (Carola)	VVD	Maarheeze
Meylink, T.N.A. (Tom)	VVD	Eindhoven
Miltenburg, M. van (Matthijs)	D66	's-Hertogenbosch
Minkels, J.D (Jozef)	Forum voor Democratie	Schijndel
Nostrum, J.H.F.A.M. van (Jeroen)	BBB	Oirschot
Nuijten, K. (Kevin)	JA21	Oosteind
Nuland, J.S. van (Jelle)	VVD	Oisterwijk
Philippart, M.J.A. (Michiel)	GroenLinks	Eindhoven
Pluijm, R.A.P.A. van der (Rik)	VVD	Rijswijk
Putman, N.H.M. (Ellen)	Partij voor de Dieren	Rijsbergen
Rijvers, A.J.M. (Aloïjs)	BBB	Baarle-Nassau
Roelofs, M.A. (Maartje)	VVD	Cuijk
Rutjens, W.H.A. (Willem)	JA21	's-Hertogenbosch
Schellekens, E.F.M. (Dianne)	D66	Vught
Sheikkariem, S.S.R. (Shah)	Lokaal Brabant	Babyloniënbroek
Sluiters, B. (Boy)	PVV	Steenbergen
Spapens, M. (Maurice)	SP	Breda
Stoot, F. (Floris)	D66	Zevenbergschenhoek
Tolsma, S.A.H. (Sinne)	BBB	Wernhout

Ven, A.J.M. van de (Tanja)	CDA	Beek en Donk
Vossen, I.E.F.M. (Inge)	Volt	Rosmalen
Wijk, P.G. (Nelleke)	GroenLinks	's-Hertogenbosch
Wildenberg, C.H.A. van den (Corinne)	BBB	's-Hertogenbosch
Zelst, H. Van (Henk)	ChristenUnie-SGP	Sprang-Capelle
Zwart, P.S. (Suzanne)	VVD	Molenschot

**Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant
Vrijdag 30 januari 2026**

Agenda

- I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda**
- II. Beëdiging griffier van Provinciale Staten mevrouw A.E.T. Wepster**
- III. Beëdiging lid en tevens voorzitter van het bestuur van Zuidelijke Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg mevrouw M. Nienhuis-van Doremaele**
- IV. Insprekers**
- V. Actualiteiten**
- VI. Bespreekstukken**
 - 01/26 5e wijzigingsverordening Waterschapsreglementen**
- VII. Beperkte bespreekstukken**
 - 53/25 Normenkader rechtmatigheid 2025, 12/26 Controleprotocol verslagjaar 2025**
 - 17/26 Benoeming tweede plaatsvervangend voorzitter Provinciale Staten Noord-Brabant Statenperiode 2023-2027 (inclusief stemming)**
- VIII. Hamerstukken**
 - 13/26 Aanwijzing accountant 2026-2029**
 - 14/26 Notulen vergadering Provinciale Staten 7 november 2025**
 - 15/26 Notulen vergadering Provinciale Staten 28 november 2025**
 - 11/26 Lijst Ingekomen Stukken Provinciale Staten 30 januari 2026 (periode 6 november 2025 tot en met 3 december 2025)**
- IX. Stemming**
- X. Sluiting**

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant Vrijdag 30 januari 2026

P.S. Zwart, plaatsvervangend voorzitter.
G.J.P. van Soest, griffier.

Volgens de presentielijst zijn 49 leden aanwezig, te weten:

Berkvens, Bijl, Van den Broek, Brouwers, Buiks, Damen, Deckers, Van Dommelen, Frenken, Gremmen, Hamerslag, Van Hattem, Havermans, De Heer, Heijmans, Hordijk, Jansen, Van der Kammen, Koevoets, Koopman, Kuiper, De Lange, Van de Langenberg, Langman, Lauwen, Leeger, Lepolder, Van der Linden, Ludwig, Meuwissen, Van Miltenburg, Van Nostrum, Nuijten, Van Nuland, Philippart, Van der Pluijm, Rijvers, Roelofs, Rutjens, Schellekens, Sheikkariem, Sluiters, Spapens, Stoot, Tolsma, Van de Ven, Vossen, Van den Wildenberg, Zwart.

Afwezig: Van Eck, Meylink, Minkels, Putman, Van Wijk, Van Zelst.

De voorzitter opent de vergadering om 9.30 uur

Opening van de vergadering / vaststellen agenda

De **plaatsvervangend voorzitter**: Beste mensen, ik verzoek u allen plaats te nemen. Stilte in de zaal. Ik open de vergadering en ik verzoek u allen te gaan staan voor een moment van stilte. Ik verzoek de griffier mededeling te doen van binnengekomen berichten van verhindering.

De heer **Van Soest**: Afwezig zijn Henk van Zelst, Tom Meylink, Nelleke van Wijk en Ellen Putman. Jozef Minkels komt tegen 11.30 uur.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Ja.

De heer **Heijmans** (SP): Jammer genoeg moet ik ook mevrouw van Eck als afwezige melden.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Waarvan akte. Dank u wel. Ik heet alle aanwezigen van harte welkom, in het bijzonder de bezoekers op de publieke tribune en degenen die vandaag de vergadering via www.brabant.nl volgen. Vandaag is onder andere de jeugdgemeenteraad van Son en Breugel onze gast. Ook heet ik Maartje Roelofs welkom. Zij is weer terug na haar zwangerschapsverlof en daarmee is er een einde gekomen, nou, je bent gemist, begrijp ik, daarmee is er een einde gekomen aan het tijdelijk Statenlidmaatschap van Gidi de Kort-Jaegers en wij danken haar hartelijk voor haar inzet. Graag wil ik nu even twee mensen bedanken die altijd achter de schermen werken, maar zonder wie onze vergaderingen niet half zo soepel zouden verlopen. Ik zou graag Judha Dennis en Tim Schoones even willen vragen om een klein beetje naar voren te komen. Judha, sinds 2013 ben jij een vaste en vertrouwde kracht van de griffie en Provinciale Staten geweest. Tijdens corona leverde je bovendien indrukwekkend werk, digitaal vergaderen, stemmen via Teams, camera-instellingen, livestreams die niet mochten uitvallen en jij kreeg het allemaal voor elkaar. Je hebt vaak tot in de late avond met ons doorgebracht, soms tot diep in de nacht, toen deden we dat nog en dat zegt toch wel iets over jouw uithoudingsvermogen. Met jouw regie, ondersteuning en planning zorgde je ervoor dat alles klopt. Vaak nog voordat wij zelfs doorhadden dat er iets mis kon gaan. Zelfs bij kerstdiners, inclusief muzikale begeleiding, stond jij garant voor sfeer en techniek. Tim, voor jou geldt eigenlijk heel veel van hetzelfde. Jij laat sinds 2017 onze thema- en PS-vergaderingen technisch vlekkeloos verlopen. Jouw vakmanschap en rustige aanwezigheid maakten een verschil. Ik wil jullie samen heel hartelijk danken voor alles wat jullie de laatste jaren voor ons hebben gedaan. Dank je wel. Er komt straks nog een korte schorsing om afscheid te nemen van mensen, mensen te feliciteren, want we zijn er nog niet. Allereerst stel ik de agenda aan de orde en ik ga daar specifiek

in op het volgende. Er zijn mondelinge vragen en een actuele motie ingediend en de agendavergadering heeft voorafgaand aan deze PS-vergadering geadviseerd om de mondelinge vragen toe te laten. Kunt u daarmee instemmen? Ja, ik zie dat dat het geval is. Voor de goede orde herhaal ik de afspraak uit het presidium dat er terughoudend wordt geïnterrumpeerd. Dat wil zeggen dat er maximaal vier keer geïnterrumpeerd mag worden met twee vervolgvragen in de eerste termijn van uw Staten. Alle moties en amendementen die tijdens deze vergadering worden ingediend, worden door de griffie op iBabs geplaatst onder de Statendag van 30 januari, onder agendapunt 12 ingediende moties en amendementen. Volgens mij, even kijken, had ik al gezegd, ik was even in de war, dat ik de agenda heb vastgesteld, ja.

Beëdiging griffier van Provinciale Staten mevrouw A.E.T. Wepster

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan gaan we over tot het volgende, de beëdiging van de nieuwe griffier. Zoals u weet, hebben wij op vrijdag 28 november mevrouw Anneloes Wepster aangewezen als de nieuwe griffier van Provinciale Staten en zij zal aanstaande maandag 2 februari beginnen met haar werkzaamheden. We hebben mevrouw Wepster echter nog niet beëdigd en daartoe gaan we nu over en ik verzoek de bode haar naar voren te begeleiden.

De heer **Van Soest**: Ik lees de tekst voor en dan kunt u daarna de belofte geven.
Ik verklaar dat ik, om tot griffier der Staten aangewezen te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.
Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.
Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als griffier der Staten naar eer en geweten zal vervullen.

Mevrouw **Wepster**: Dat verklaar en beloof ik!

De **plaatsvervangend voorzitter**: Gefeliciteerd.

Beëdiging lid en tevens voorzitter van het bestuur van Zuidelijke Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg mevrouw M. Nienhuis-van Doremaele

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan ga ik nu naar de tweede beëdiging van vandaag, ditmaal van de nieuwe voorzitter van het bestuur van de Zuidelijke Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg. Op 11 december 2025 hebben wij mevrouw Nienhuis-van Doremaele benoemd tot lid en tevens voorzitter van de Zuidelijke Rekenkamer. In Limburg is zij op 12 december benoemd. Zij is echter nog niet beëdigd en daartoe gaan we nu over. Ik verzoek de bodes haar naar voren te begeleiden.

De **griffier**: Voor u geldt hetzelfde.
Ik verklaar dat ik, om tot lid van de Rekenkamer benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.
Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.
Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de Rekenkamer naar eer en geweten zal vervullen.

Mevrouw **Nienhuis**: Dat verklaar en beloof ik!

De **plaatsvervangend voorzitter**: Van harte gefeliciteerd. Dan schors ik de vergadering even voor tien minuten, zodat u allen afscheid kunt nemen van de mensen waar wij zojuist afscheid van

hebben genomen en eventueel felicitaties kunt overbrengen aan de zojuist beëdigde mensen. Ik schors de vergadering tien minuten.

Schorsing

Insprekers

Er zijn geen insprekers gemeld.

Actualiteiten

Mondelinge vragen CDA over Aanpak vermindering ammoniakemissie veehouderijen

De **plaatsvervangend voorzitter**: Beste mensen, ik wil u allen vragen uw plaatsen in te nemen. Ik heropen de vergadering en ik vraag om wat rust in de zaal. Zoek allen uw plekje op. Zoals ik al zei, de volgende vragen zijn ingediend, mevrouw Van de Ven, aanpak vermindering ammoniakemissie en mevrouw Van der Kammen, Zonnepark Heidebos gemeente Sint-Michelsgestel. Ik geef zo allereerst het woord aan mevrouw Van de Ven en ik wil even kort doornemen wat de procedure is. De vraagsteller krijgt maximaal twee minuten om de vragen te stellen. De gedeputeerde geeft antwoord in maximaal drie minuten en dan krijgt de vraagsteller nog een gelegenheid van maximaal één minuut voor een vervolgvraag. Mevrouw Van de Ven, aan u het woord.

Mevrouw **Van de Ven** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Vanwege de grote urgentie voor snel handelen voor veehouders en hun adviesbureaus om tijdig en correct een melding te doen, bestaan er aanzienlijke onduidelijkheden over de vastgestelde menukaart, waarom systemen niet opgenomen zijn en de reductieopgave. Vraag 1, tijdens de bijeenkomst met adviseurs is aangegeven dat de vastgestelde menukaart nog onvolkomenheden bevat. Wanneer verwacht het college deze aangepaste menukaart opnieuw te publiceren en hoe verhoudt deze onzekerheid zich tot de vastgestelde deadline van 1 juli '26 terwijl veehouders nu moeten handelen? De bio-combiwassers zijn niet in de menukaart opgenomen. In de sector zijn mede op basis van eerdere eisen uit de Omgevingsverordeningen voor ammoniak en geur op grote schaal bio-combiwassers toegepast, naar verluid circa 2000, waarvan sommigen nu alweer vijftien jaar in gebruik zijn. Waarom zijn deze systemen niet opgenomen in de menukaart? Welke onderzoeken of onderzoeksrapporten liggen ten grondslag aan de conclusie dat deze systemen de vereiste 60% reductie voor bestaande stallen niet zouden behalen? Is het college bereid deze onderbouwing openbaar te maken? Zo nee, waarom niet? Vraag 3, voor de blijvende bedrijven geldt de generieke reductieopgave van 46% waarbij stoppers buiten beschouwing worden gelaten. A, erkent het college dat de veehouderijsector al substantieel bijdraagt aan emissiereductie via deelname aan de LBV- en de LBV+-regelingen en de vrijwillige beëindigingen? B, waarom worden deze gerealiseerde en geborgde reducties niet meegeteld richting de 46% doelstelling? Acht het college deze aanpak nog steeds proportioneel en rechtvaardig voor de blijvende ondernemers? Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de gedeputeerde Dirken.

Mevrouw **Dirken** (GS, VVD): Ja, dank u wel. Het klopt wat u zegt, er is tijdens de ambtelijke bijeenkomst met adviseurs aangegeven dat er nog wat tekstuele correcties moeten plaatsvinden in de menukaart. Dat gaat om tekstuele correcties, die hebben dus verder geen invloed. Wel hebben we geconstateerd dat er twee, of dat er één chemisch luchtwassysteem voor zeugen nog ontbreekt en eentje voor vleesvarkens. Dat gaan we rechtzetten. Verder willen we gewoon wat zinnen verduidelijken, omdat we gemerkt hebben in de vragen van adviseurs, dat we dat beter in de tekst kunnen zetten. Dat is gewoon het verduidelijken eigenlijk in de toelichting van wat er staat en dat betekent dat feitelijk de menukaart zoals die is gewoon door kan gaan en dat betekent ook dat

ondernemers gewoon door kunnen gaan met het in gang zetten van hun maatregelen, want het veranderen van teksten doet daar niet zoveel aan af in de toelichting. Zoals we tijdens de behandeling van de stukken in december 2025 al hebben aangegeven, gaan we wel die menukaart steeds, in juridische zin, aanvullen als er nieuwe systemen, methodes, technieken beschikbaar zijn. Zoals we toen ook aangegeven hebben, gaan we dan wel een hele procedure voeren. Dat is niet alleen publiceren, dat is ook ter inzage leggen en dat hele proces volgen. Zoals we ook toen hebben aangegeven, dat betekent niet dat je niet aan de gang zou kunnen intussen, want dat is nou waarom we de gelijkwaardige maatregel in de menukaart hebben bedacht, zodat mensen meteen als een systeem erkend is, daarmee ook aan de gang kunnen. Hoe zit het dan met die biologische luchtwassers die u aanhaalt? Dat heeft te maken met onderzoek van de Universiteit van Wageningen. Dat zijn overigens rapporten, dat zijn rapporten van de WUR, dat zijn NEMA-onderzoeken, dat zijn allemaal openbare rapporten en daarin is gebleken dat de effectiviteit destijds niet goed is ingeschat. Die onzekerheid die dat oplevert, is vooralsnog niet weggenomen door rapporten of onderzoeken die aantonen dat er wel een bepaalde reductie is. Dat betekent dat we ze nu niet in de menukaart op kunnen nemen. Dat betekent zodra er aanvullend onderzoek is waaruit blijkt 'u mag erop vertrouwen dat dit de reductie is', dat we ze dan ook onmiddellijk weer terug op de menukaart zullen nemen. Dan heeft u nog wat vragen rondom de 46%. Ik denk dat we het daar uitgebreid over gehad hebben eind vorig jaar met elkaar, dus eigenlijk korthedshalve volsta ik met de opmerking, we hebben toen aangegeven dat we alles uit de sector meenemen op dat moment en bij dezen de bevestiging dat we dat nog steeds van plan zijn.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van de Ven, ja, u mag. U heeft nog één minuut voor een vervolgvraag of vervolgvragen. Aan u het woord.

Mevrouw **Van de Ven** (CDA): Dank u wel, voorzitter en dank u wel voor de beantwoording. Dan heb ik nog een paar aanvullende vragen naar aanleiding ook van die bio-combiwassers. Wat moeten de ondernemers dan nu op dit moment doen? Nu zijn ze gaande met de aanvragen en eventueel de melding daaropvolgend. U gaf ook aan dat ze zo snel mogelijk die melding moeten doen. Ja, hoe moeten ze dat dan doen? Ja, de teksten van die menukaart, ja, dit staat in de Omgevingsverordening, in de wet dan eigenlijk. Wanneer wordt het aangepast? Dat was ook mijn vraag. Wanneer gaat u die menukaart aanpassen? Dat adviesbureaus kunnen adviseren aan ondernemers 'die kan wel, die kan niet'. Het is wel zaak dat dat duidelijk is, want 1 juli nadert. Even kijken, ja, die onderzoeken met betrekking tot die effecten over die 60% reductie van die bio-combiwassers, u zegt er liggen heel veel onderzoeken aan ten grondslag. Mijn vraag was kunnen wij die onderbouwing ontvangen over die 60% of dat ze die 60% reductie dan ook niet halen? Graag zouden wij die als Staten willen ontvangen en of dat in die teksten ook staat dat die 60% ook daadwerkelijk niet gehaald wordt? Tot zover, dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan kijk ik heel eventjes deze kant op. U heeft volgens mij twee minuten. Aan u het woord.

Mevrouw **Dirken** (GS, VVD): U vraagt wat ondernemers nu moeten doen. Nu blijkt dat die biologische luchtwassers niet de reductie opleveren die ooit een keer bedacht was. Dat betekent dat de ondernemers iets anders uit de menukaart moeten kiezen, want het gaat erom dat we uiteindelijk van elke ondernemer vragen om een keuze te maken uit die kaart om tot de reductie te komen die we voor die sector vragen. U wil de onderzoeken ontvangen, zoals ik al zei, dat zijn onderzoeken die openbaar te vinden zijn. Desalniettemin, ik vind het prima om naar u allemaal die onderzoeken nog een keer toe te sturen. Desalniettemin, voor de mensen die niet kunnen wachten, u kunt vooral naar de website van de Universiteit Wageningen gaan. Volgens mij weet u denk ik zelf ook wel waar u dat soort onderzoeken kunt vinden en daar zijn ze vrij verkrijgbaar. Ja, wanneer passen wij de menukaart aan? Dat hebben we destijds al gezegd, we streven ernaar om dat om het halfjaar te doen, juist omdat daar die hele procedure met terinzagelegging, zienswijze, et cetera aan vasthangt. Nogmaals, dat wil niet zeggen dat tussentijds nieuwe systemen, nieuwe ontwikkelingen, nieuwe maatregelen, noem maar op, niet gebruikt zouden kunnen worden, want juist daarvoor hebben wij die

gelijkwaardige maatregel opgenomen, om te zorgen dat als er tussentijds zaken beschikbaar komen, dat mensen daar ook gewoon gebruik van kunnen maken.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Oké, dank u wel. Ik kijk even rond of er nog andere mensen zijn die vragen hebben. De heer Havermans, u heeft maximaal één minuut.

De heer **Havermans** (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. Vraag aan GS, keuzes kosten eigenlijk altijd geld en de banken hebben hier vorige keer ook, eind vorig jaar, aangegeven dat de financiering hiervan nog steeds onduidelijk is. Ik heb eigenlijk vrij recent, twee weken terug, nogmaals gehoord dat de banken er absoluut nog niet uit zijn hoe ze hiermee omgaan. Ik vraag aan GS, hoe GS dit voor zich ziet, hoe de gesprekken lopen, wat eruit komt. Dan wil ik ook nog vragen, het gonst hier dat er gesproken is in GS over uitstel van de datum 1 juli. Mijn korte vraag eigenlijk is, is dat waar? Ja of nee?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank, voorzitter en dank voor de vragen en ook voor de beantwoording. Wat ik eigenlijk miste in de beantwoording was, ik hoorde mevrouw Van de Ven vragen we willen de onderbouwing weten bij de onderzoeken, welke onderbouwing GS hanteert, dus niet zozeer de onderzoeken zelf, maar de kant van GS, de onderbouwing, zo begreep ik het althans uit de vragen en dat heb ik niet in de beantwoording van de gedeputeerde gehoord. Ik hoor toch graag of we ook de onderbouwing van de kant van GS kunnen krijgen, dus op welke manier ze met die onderzoeken omgaan, want dat lijkt me juist essentieel, om niet alleen maar de websites van de onderzoeken te gebruiken, maar ook die informatie. Het tweede is de biologische luchtwassers. Daarvan zegt de gedeputeerde, er vinden nadere onderzoeken plaats, maar het lijkt me ook wel belangrijk, zeker voor de boeren die in die situatie zitten dat ze een stap uit de menukaart moeten zetten, de stand van zaken te weten van die nadere onderzoeken en hoe GS die bijhouden. Als bij wijze van spreken wordt gezegd, ja, we gaan tot sint-juttemis wachten tot er een keer een nader onderzoek komt, of wordt er ook actief gemonitord en gescreend of die onderzoeken plaatsvinden en wat de uitkomsten daarvan zijn en hoe GS die duiden en of de Staten en de boeren daar ook mee duidelijk geïnformeerd kunnen worden. Tot zover, voorzitter.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Ik kijk nog even rond. Dan geef ik het woord aan gedeputeerde Dirken.

Mevrouw **Dirken** (GS, VVD): Ja, dank u wel. Allereerst mijnheer Havermans, u stelt een vraag over de banken. Ik heb u in december ook toegezegd: wij gaan in nader overleg. Wat ik u wel mee wil geven, er is een verschil tussen in overleg gaan met de Vereniging van Banken, wat wij doen en de aanvraag die de particuliere ondernemer doet bij zijn of haar eigen bank. In zijn algemeenheid hebben wij het met de banken over vormen van beleid, hoe we om willen gaan met bepaalde zaken, noem maar op. Wat de particuliere ondernemer doet en daarover verschillen wij niet van mening met de Vereniging van Banken, is dat de bank gewoon kijkt, zoals ze dat ook doen als u een hypotheek aanvraagt. Denken wij dat u uw rente en aflossing terug kunt betalen? En ben ik dan als bank bereid om u een lening te verstrekken? Dat is echt de transactie tussen die twee mensen, dus dat is echt steeds casus afhankelijk. Dat is het altijd geweest en dat zal het denk ik ook altijd blijven. U hebt het over uitstel. Dat herken ik helemaal niet. Als het gaat om de onderbouwing van onderzoeken, ja dat heb ik ook in november en december denk ik toegelicht. Wij doen zelf als provincie niet dat soort onderzoeken, daar zijn echt onderzoeksinstituten voor die daar heel veel kennis van hebben en die dat doen. Wij vertrouwen erop als er erkende instituten zijn die dit soort onderzoeken maken, dat zij ook aan kunnen geven wat de werking van systemen is en dat is ook onze onderbouwing waarom wij wel of niet zaken in bijlage 6 opnemen. Daar heb ik het echt in november en december ook uitgebreid volgens mij met u over gehad. Dat laat onverlet dat wij uiteraard wel steeds bijhouden welke onderzoeken er zijn, welke systemen in ontwikkeling zijn, hoever die zijn, waar dat kan ondersteunen wij ook een aantal van die onderzoeken, mijn collega Oudenhoven ondersteunt ook

een aantal projecten bijvoorbeeld waar het gaat om meten. Daar zijn wij zeker als provincie continu mee bezig, maar aan de andere kant zijn we ook natuurlijk afhankelijk van wat er aan innovaties in de sector zelf wordt bedacht, want wij maken niet die innovaties, wij ondersteunen alleen dat die innovaties verder gebracht worden.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Tot zover dan dit onderwerp.

Mondelinge vragen PVV over Zonnepark Heidebos gemeente Sint-Michielsgestel

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan gaan we naar de tweede set mondelinge vragen en geef ik het woord aan mevrouw Van der Kammen. U heeft maximaal twee minuten in uw eerste termijn.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, op 8 juli 2025 ontving de PVV antwoord op vragen over Zonnepark Heidebos. De gemeente Sint-Michielsgestel werkte aan drie zonneparkprojecten. De Statenvragen gingen onder meer over de vraag hoe GS aankijken tegen het feit dat de gemeente de provinciale zienswijze op de ontwerpvergunning van Heidebos feitelijk naast zich neer leek te gaan leggen. Zowel Zonnepark Heidebos als ook Poeldonk waren volgens het college op meerdere punten strijdig met de Omgevingsverordening Noord-Brabant, zoals duidelijk blijkt uit de door de provincie ingediende zienswijze. Inmiddels heeft de gemeente de projecten definitief vergund. De vergunningen liggen vanaf 29 december 2025 ter inzage en er kan tot zes weken na publicatie beroep worden aangetekend. Deze termijn loopt dus zeer binnenkort af. Onze fractie heeft begrepen dat de provincie wel voornemens is om beroep in te stellen met betrekking tot project Poeldonk, maar niet tegen project Heidebos. Daarom de volgende vragen. 1, A, klopt het dat de provincie alleen met betrekking tot het project Poeldonk een beroepschrift wil gaan indienen en dus niet met betrekking tot Heidebos? B, wat is exact de reden dat de provincie geen beroepschrift wil indienen met betrekking tot Heidebos? 2, volgens de publicatie in het gemeenteblad zijn zowel bij Poeldonk als ook Heidebos de vergunningen niet gewijzigd ten opzichte van het ontwerp. Bij beide projecten had de provincie meerdere punten als zienswijze ingebracht. A, welke concrete aanpassingen zijn er ten opzichte van de versie waarop de provinciale zienswijze is gebaseerd in de twee projecten nu aangebracht? Hoe kijkt u in dit kader aan tegen de ongewijzigdheid van de vergunning? Is aan alle concrete punten uit de zienswijze van de provincie volledig tegemoetgekomen? Zo nee, welke niet? 3, volgens de beantwoording op de Statenvragen heeft de provincie geconstateerd dat de gemeente ten aanzien van de potentie van de verschillende treden van de zonneladder, quote: "in het onderzoek de verschillende treden van de zonneladder niet correct zijn afgepeild en er nog aanvullend ingegaan dient te worden op eventuele potentie in verschillende andere treden."

De **plaatsvervangend voorzitter**: Kunt u afronden? U bent door uw twee minuten heen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): A, heeft de gemeente Sint-Michielsgestel inmiddels deze treden wel correct afgepeild en is ze ingegaan op de potentie in andere treden en hoe kan het dat het project Heidebos kennelijk de provinciale goedkeuring krijgt, terwijl het bestaat uit kostbare landbouwgrond met kwetsbare NNB-natuur omgeven? De rest van de vragen in de tweede termijn, voorzitter.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (GS, VVD): Dank u wel. Zoals u om te beginnen aangeeft, de beroepstermijn voor de besluiten van het college loopt nog, dus ons college heeft ook nog geen besluit genomen of wij wel of geen beroep in gaan stellen. Eigenlijk loopt u met uw vragen daarover vooruit op een afweging die ons college nog gaat maken. Ik kan u daar ook niet over zeggen of dat ja of nee is. Als ik kijk naar de overige vragen, zoals u weet zijn gemeenten binnen het systeem van de Omgevingswet degenen die gaan over ruimtelijke ontwikkelingen en dat gaat dus ook over zonneparken en bij het behandelen van aanvragen moet een gemeente zich aan het provinciaal beleid houden. Sinds de

invoering van de Omgevingswet geven wij als provincie daarbij geen goedkeuring meer aan plannen, maar beoordelen wij of onze belangen en ambities, zoals u die in de Omgevingsverordening heeft vastgelegd, voldoende geborgd en beschermd worden. Uw Staten hebben bij het vaststellen van de Omgevingsverordening daarbij twee soorten regels opgenomen. Soms zijn dat harde kwantitatieve grenzen, een aantal meter of wat dan ook en bij andere, en dat is ook voor zonneparken het geval, gelden er dan meer kwalitatieve normeringen, dus dan gaat het om motiveringen, dan gaat het om onderbouwingen. Wat wij doen als wij ontwerpplannen zien van gemeenten waarbij wij denken dat er niet voldaan is aan het provinciaal beleid, dan proberen wij, en dat is ook wat uw Staten gevraagd hebben aan ons om te doen, om aan gemeenten aan te geven op welke wijze die plannen alsnog in overeenstemming met het provinciaal beleid gebracht zouden kunnen worden. Dat hebben we met deze aanvragen voor de zonneparken ook gedaan en we zien dat de gemeente een nadere uitwerking van de motivering en de onderbouwing heeft gegeven, waaronder een nadere onderbouwing van de zonneladder. Verder zien we dat er zowel aanpassingen in het besluit als ook in de bijbehorende stukken hebben plaatsgevonden. Als wij beroep overwegen, bijvoorbeeld in de casuïstiek van zonneparken, dan maken wij echt een afweging aan de ene kant tussen de motivering en de onderbouwing van de gemeente en aan de andere kant het in geding zijnde provinciaal belang. Wat dan vooral van belang is, is op welke plek die ontwikkeling is voorzien, want wij hebben ook in de verordening met elkaar afgesproken dat we het principe van het diep, breed en rond kijken hanteren en dat betekent dat exact hetzelfde plan op de ene locatie daardoor wel passend kan zijn binnen de provinciale kaders en eenzelfde plan op een andere locatie niet. Dat soort dingen zijn van belang bij onze afweging om wel of geen beroep in te stellen. Daar betrekken we ook vanuit kennis en ervaring die we hebben onze kennis van de jurisprudentie over soortgelijke casussen bij. Daar kun je niet in het algemeen een lijn zetten, dus in die zin herkennen we ons ook niet in wat ik op papier al zag, inconsequent handelen van ons college, nadrukkelijk omdat elke casus uniek is en op zijn eigen merites beoordeeld moet worden. Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord weer aan mevrouw Van der Kammen. U heeft een minuut.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja voorzitter, ik hoor de gedeputeerde praten over het provinciaal belang. Behalve vergunningverlener en handhaver is de provincie vanuit de regisserende rol natuurlijk ook verantwoordelijk voor de RES'en. Provincie Noord-Brabant heeft dus meerdere belangen en de provincie wil ook meer realiseren dan wettelijk verplicht is. A, vanuit welk belang beoordeelt de provincie of een beroepschrift wel of niet moet worden ingediend? B, welke rol spelen de verschillende belangen, zoals zojuist geschetst, daar dan bij? De provincie lijkt dus niet consequent te handelen. We hebben namelijk wel degelijk gewoon signaal ontvangen dat de provincie alleen voor Poeldonk een beroepschrift wil indienen als het gaat om het toepassen van de regels. Is het college bereid om een beroepschrift in te dienen met betrekking tot het project Heidebos? Zo nee, waarom niet? Indien het college hiertoe niet bereid is, is het college dan wel bereid om aan omwonenden en de verenigingen, die net als de provincie ook een zienswijze hebben ingediend tegen project Heidebos, uit te leggen waarom er niet consequent wordt gehandeld? Tot zover.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord weer aan gedeputeerde Dirken.

Mevrouw **Dirken** (GS, VVD): Dank u wel. Ja, nogmaals, zoals ik net al zei, de besluitvorming in GS over het wel of niet indienen van beroep loopt nog, dus daarmee bent u echt te vroeg met uw vragen. Als het gaat om het realiseren van zonneparken en hoever zijn we met de RES'en? Dan kan ik u vertellen dat de gemeente Sint-Michielsgestel, waar dit allemaal speelt, ongeveer voor 2,5% van de totale RES-opgave in de regio Noordoost-Brabant aan de lat staat, dat het nou niet de hele RES-opgave van Noordoost in gaat vullen. De gemeente Sint-Michielsgestel, laat dat ook helder zijn, voldoet nog lang niet aan de afspraken, maar is binnen de regio wel een van de gemeenten die heel ver is met het realiseren van haar opgave. Laat dat dan ook maar een keer gezegd zijn. Als het gaat om de verhouding met zienswijzen van particulieren, dan wil ik u er wel op wijzen dat wij als

provincie een compleet ander belang te dienen hebben dan een particulier. Simpelweg vanwege het feit dat een particulier voor zijn of haar eigen belang op mag komen en dat is echt een ander abstractieniveau dan het abstractieniveau waarop de provincie moet handelen, want wij hebben het algemeen provinciaal belang te dienen op alle aspecten waarvoor wij als provincie aan de lat staan. Dat is nogal wat zoals u weet. Dat leidt meestal tot een andere afweging dan een particulier belang, dus dat heeft niks met inconsequent zijn te maken, dat heeft ermee te maken hoe de rolverdeling binnen dit wettelijke systeem is. Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan kijk ik nog even de zaal rond of er nog andere vragen zijn. Ja.

De heer **Rijvers** (BBB): Dank u wel, voorzitter. Ik heb eigenlijk een procesmatige vraag. We hebben dus de Omgevingsverordening aangepast aan de hand van de zonnebrief. Dat betekent dadelijk in principe dat zon op land eigenlijk niet meer mogelijk is vanaf een bepaalde datum. Er is een overgangsregeling waar dit dan onder valt, maar wat gaat er nu verder gebeuren? Stel, de provincie tekent beroep aan, er komt een uitspraak over, wat kan dan de gemeente nog aan gaan passen of niet en wanneer is er duidelijkheid dat dat soort parken er niet meer komen, dat die helderheid er over is en wat voor ruimte krijgt de gemeente nog, is er nog of is er niet. Daar wil ik even duidelijkheid over hebben, dat het duidelijk is voor ons en voor de jongens van Brabant.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan kijk ik nog even de zaal rond. Nee, oké. Dan geef ik over dit onderwerp tot slot het woord aan gedeputeerde Dirken.

Mevrouw **Dirken** (GS, VVD): Ja, dank u wel. Die vraag snap ik, want we hebben inderdaad het een en ander aangepast in onze verordening, maar tegelijkertijd hebben we gezegd dat er een bepaalde overgangstermijn was voor aanvragen die nog liepen. Dit is nou een van die aanvragen waarvoor dat overgangsjaar geldt en dat betekent dat als er beroep ingesteld wordt een rechter in dat soort gevallen altijd zal kijken naar of iets onder een overgangstermijn is geplaatst of niet en dan wordt er getoetst aan de hand van de wetgeving die voor dat geval relevant is.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel.

Besprekstukken

01/26 5e wijzigingsverordening Waterschapsreglementen

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan gaan wij door naar het Statenvoorstel wijzigingsverordening Waterschapsreglementen en geef ik het woord aan de heer Havermans.

De heer **Havermans** (BBB): Ja, voorzitter, dank u wel. Kort vanuit de plaats, eigenlijk verder geen opmerkingen, het is gewoon een procedureel iets en wij danken JA21 voor hun oplettendheid en steunen hun amendement.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de VVD, de heer Van der Pluijm.

De heer **Van der Pluijm** (VVD): Ja, voorzitter, als ik een keertje mag, dan ga ik natuurlijk wel hier staan, want ik was natuurlijk, u kunt zich voorstellen, enthousiast dat er negen minuten stonden voor deze bijeenkomst en dat ik hier eigenlijk niet meer dan twee minuten van kan maken. Voorzitter, de VVD-fractie ziet in dit voorstel vooral grotendeels technische en noodzakelijke aanpassingen om de Brabantse Waterschapsreglementen in lijn te brengen met de gewijzigde landelijke wetgeving, zodat zij richting de verkiezingen van 2027 heel fijn op orde zijn. Mooi ook dat dat in goed overleg met onze waterschappen is gedaan en daarom steunt mijn fractie de hoofdlijn van dit voorstel, namelijk

minder geborgde zetels en meer vrij verkiesbare zetels. Dat past bij het uitgangspunt dat besluiten zoveel mogelijk democratisch gedragen moeten zijn. Ook het ongewijzigd laten van de totale omvang van het Algemeen Bestuur kan op onze steun rekenen en is een stabiele keuze. Toch wil ik, voorzitter, namens de VVD-fractie kort stilstaan bij een punt dat, hoewel technisch ingegeven, wel degelijk een bestuurlijke lading heeft en dat is het laten vervallen van de woonplaatsvereiste van de voorzitter van het waterschap. Mijn fractie begrijpt het idee en het achterliggende gedachtegoed, dat als uitgangspunt is genomen, want het vergroot de vijver waaruit gekwalificeerde kandidaten kunnen worden geworven. Voorzitter, dat kunnen, tot mijn verbazing, ook niet-Brabanders zijn natuurlijk. Het past bij het beeld van de dijk- of watergraaf als professioneel en onafhankelijk voorzitter van het bestuur en niet als vertegenwoordiger van een bepaald belang. Tegelijkertijd vindt mijn fractie de lokale en regionale binding voor elke bestuurslaag en daarmee ook voor het waterschap geen detail. We zijn ontzettend streng op onze wethouders, burgemeesters en ook commissaris van de Koning, die niet in hun eigen gemeente of provincie wonen. Zij moeten zelfs een ontheffing krijgen en waterschappen opereren net als gemeenten in een concreet gebied met gebiedsspecifieke ruimtelijke en maatschappelijke belangen. Een begrip van dat gebied en zichtbaarheid in de regio zijn volgens mijn fractie belangrijk voor het draagvlak en het vertrouwen in het bestuur. Daarom zou mijn fractie graag de volgende vraag aan het college stellen. Hoe wordt in de praktijk geborgd dat een voorzitter die niet in het gebied woont wel voldoende verbinding heeft met dat gebied? Wordt bij benoeming bijvoorbeeld gekeken naar andere eisen, ook als woonplaats geen formele eis meer is? Voor de VVD zijn bestuurlijke vaardigheden en professionaliteit belangrijke kwaliteiten voor een dijk- of watergraaf, maar die kwaliteiten winnen aan kracht wat ons betreft wanneer zij hand in hand gaan met zichtbare betrokkenheid bij het gebied waarin het waterschap werkt. Ik dank u zeer, voorzitter.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Van Hattem van de PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Voorzitter, de wijzigingen van de Waterschapsreglementen die vandaag voorliggen komen deels voort uit recente wetswijzigingen over de geborgde zetels. Dat is logisch en met dit wetsvoorstel heeft de PVV landelijk ook ingestemd om de directe invloed van de kiezer op het bestuur van de waterschappen te versterken. Geborgde zetels doen immers afbreuk aan het democratische zeggenschap. Op dat aspect van de voorstellen heeft onze fractie dan ook geen bezwaar. Waar wij wel problemen mee hebben is als het gaat om het loslaten van de woonplaatsvereiste van de voorzitter van het waterschap, de dijkgraaf of watergraaf. Dat is zeer discutabel. Het Statenvoorstel geeft nu aan deze woonplicht te schrappen omdat deze niet verplicht is op basis van de Waterschapswet. In 2018 gaf D66-minister Ollongren van Binnenlandse Zaken in de Tweede Kamer echter nog aan dat het woonplaatsvereiste voor voorzitters van een waterschap wel van toepassing is als uitgangspunt en ze niet van plan was dit te wijzigen. Ik citeer: "Mevrouw Özütok vroeg naar de waterschappen. De voorzitter van een waterschap moet ingezetene zijn van het waterschap. Wij zien geen aanleiding om dat te wijzigen. Waterschappen kunnen desgewenst de voorzitter ontheffing verlenen op basis van hun eigen reglement." Einde citaat. Sindsdien is voor zover ik kan nagaan de wet op dit punt niet gewijzigd. Kan de gedeputeerde daarom aangeven of zij de woorden van de minister kan onderschrijven? In 2023 werd in de 'Circulaire wijzigingen rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers 2022 voor waterschappen d.d. 18 januari 2023' ook nog specifiek aangegeven dat in provinciale reglementen de woonplicht voor voorzitters van het waterschap vaak wordt vastgelegd, dit in het kader van de huisvestingsvoorzieningen in geval aan een voorzitter van een waterschap een woonplicht is opgelegd. Het lijkt er dus op dat het wel wettelijk mogelijk blijft om als provincie een woonplicht voor voorzitters van de waterschappen op te leggen. Er is dus geen juridische noodzaak om dit vanwege wetswijzigingen af te moeten schaffen. Daarmee is dus sprake van een politieke keus van GS om deze woonplicht te schrappen. Kunnen GS aangeven waar deze politieke keus op gebaseerd is? Hangt dit wellicht samen met het schrijven van het Algemeen Bestuur van Waterschap Aa en Maas van november 2022 waarin het richting GS aangeeft dat het het geen prioriteit vindt dat dijkgraaf Mario Jacobs van GroenLinks naar het werkgebied van het waterschap moet verhuizen en hij in zijn eigen woonplaats wil blijven wonen. Dit volgens het AB van het waterschap, en ik citeer: "met in het

achterhoofd afspraken die met de heer Jacobs in relatie tot zijn aanstelling zijn overeengekomen." Einde citaat. Een reflex die opvallend vaak bij GroenLinksbestuurders van buiten te zien is, deze onwil om zelf te verhuizen naar het gebied waar men bestuurder van is. Kunnen GS aangeven of deze situatie mede aanleiding heeft gegeven voor dit onderdeel van het Statenvoorstel? De adviesnota van het waterschap die ik zojuist noemde geeft aan dat de woonplaatsbepaling in 2008 in het Provinciaal Reglement is opgenomen met als onderbouwing, en ik citeer: "De voorzitter wordt geacht een belangrijke rol bij calamiteiten te hebben en om die reden wordt de woonplaats binnen het gebied van het waterschap van belang geacht." Einde citaat. Het is merkwaardig dat het AB van het waterschap dit argument van calamiteiten als niet steekhoudend afserveert. Kunnen GS aangeven of de rol van de voorzitter van het waterschap bij calamiteiten nog steeds aan de orde is? Als we het over calamiteiten spreken, dan zijn juist de waterschappen van belang. Komend weekend is het exact 73 jaar geleden dat de Watersnoodramp van 1953 plaatsvond. Een ramp waar 254 Brabantse doden bij te betreuren waren en ook een ramp waar de rol van de overheid bij calamiteiten pijnlijk gefaald heeft. Zo beschreef BN DeStem bij de zestigjarige herdenking in 2013 hoe in 1953 toenmalig commissaris van de koningin De Quay de avond ervoor gewaarschuwd was over de dreigende gevaren, maar toch gewoon naar bed was gegaan. Om 4 uur 's nachts werd hij wakker gebeld door de burgemeester van Willemstad met de woorden, en ik citeer: "Commissaris, bent u toch naar bed gegaan? Moeten wij hier verdrinken?". Einde citaat. Commissaris De Quay gaf aan dat hij zelf die avond in Tilburg was en takken op de weg had zien liggen, maar van gevaar van dijkdoorbraken had hij geen notie. Ook door de top van de Provinciale Waterstaat werd de noodkreet van de burgemeester van Willemstad die nacht in eerste instantie genegeerd, zo schreef Trouw in 1993 in een interview met deze voormalig burgemeester Van der Hooft van Willemstad. Juist bij zulke calamiteiten is het van levensbelang dat dijkgraven letterlijk met de poten in de modder staan. Dat zij in hun werkgebied wonen en snel aanwezig kunnen zijn. Wat de PVV betreft blijft het woonplaatsvereiste dus gewoon bestaan. Daartoe ondersteunen we de amendementen hierover die de heer Rutjens mede namens de PVV zal indienen. Voorzitter, tot zover in de eerste termijn.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Schellekens van D66.

Mevrouw **Schellekens** (D66): Dank u wel, voorzitter. Mijn betoog zal wat korter zijn. D66 kan zich uitstekend vinden in de vijfde wijziging van verordening Waterschapsreglementen. Het is in onze ogen niet meer dan logisch om deze in lijn te brengen met de landelijke regelgeving en ook de wens van de waterschappen. Het aantal geborgde zetels in het Algemeen Bestuur van het waterschap is teruggebracht bij de herziening van de Waterschapswet van zeven naar vier en de verplichte geborgde zetel is ook komen te vervallen. In de huidige tijd is het ook niet meer uit te leggen dat in een democratisch gekozen bestuur zetels worden ingenomen door personen die zijn aangewezen namens hun achterban in plaats van democratisch gekozen. Door onder andere de inzet van voormalig Kamerlid Tjeerd de Groot kunnen wij nu dit besluit nemen. Zoals hij in 2022 zei, we merken allemaal dat weersextremen toenemen, zomers worden droger en winters worden natter en dat betekent dat de taken van de waterschappen verbreden. Zetels reserveren voor specifieke belangen past daar niet bij en de waterschappen moeten voor ons allemaal werken. Deze wetswijziging maakt de waterschappen dus echt democratisch en dat is de reden dat D66 deze wijziging toejuicht en uitzielt naar het moment waarin geborgde zetels geheel verdwijnen uit de waterschapsbesturen. Tot zover mijn eerste termijn.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Leeger van het CDA.

Mevrouw **Leeger** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, al ruim 800 jaar zijn de waterschappen een functionele democratie. Een bestuur dat niet is ingericht zozeer op basis van ideologie, maar op basis van een concrete taak, onze voeten drooghouden, zorgen voor voldoende water en de waterkwaliteit op peil houden, maar zoals we weten, een democratie is nooit af. Zij moet meebewegen met de maatschappij. We bespreken vandaag de aanpassing van de reglementen voor

Aa en Maas, Brabantse Delta en De Dommel. Een best taai en technisch voorstel, maar ondertussen ook een belangrijke verandering in de democratische samenstelling van ons waterbestuur. De kern van dit voorstel is de implementatie van de Wet geborgde zetels. Decennialang was het een gegeven dat bepaalde belangen een vaste, gegarandeerde plek aan tafel hadden. Dit voorstel brengt het aantal geborgde zetels terug van zeven naar vier, waarmee het aantal vrij verkiesbare zetels wordt vergroot. Hiermee wordt de directe invloed van de burger versterkt. De Brabantse burger krijgt een steviger stem in de aanpak van klimaatverandering en dit betekent overigens niet dat we de expertise van agrariërs, bedrijven en natuurbeheerders, de categorieën onbebouwd en natuurterreinen uit het oog moeten verliezen. Juist hun onmisbare kennis is van essentieel belang, juist nu het waterschapsbestuur nu een meer vertegenwoordigend karakter krijgt. Voorzitter, het vervallen van de woonplaatsvereiste voor de dijkgraaf mag dan misschien efficiënt zijn voor de werving en kwaliteit gaat inderdaad boven postcode. Wij zijn echter wel huiverig voor bestuurders op afstand. Een dijkgraaf moet in praktijk weten hoe het water in Brabant stroomt en niet vanaf een scherm. Daarnaast, juist in het geval van een calamiteit, zoals een overstroming in het werkgebied, moet de fysieke afstand niet te groot zijn gezien diens betrokkenheid en eindverantwoordelijkheid. De CDA-fractie vraagt zich dan ook af, hoe gaan GS dit waarborgen? Een betrouwbare democratie mag niet afhankelijk zijn van externe techreuzen en kan niet functioneren zonder eigenstandige informatievoorziening. Informatiebeveiliging is een randvoorwaarde en de CDA-fractie is dan ook blij dat de rechtszekerheid op technisch vlak nu geborgd wordt door kaarten fysiek als bijlage op te nemen en data naar Europese servers te verhuizen. U schrijft in de stukken over...

De **plaatsvervangend voorzitter**: Kunt u afronden? U bent best wel ver over uw tijd heen.

Mevrouw **Leeger** (CDA): Ik ben bijna klaar.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ik zie ook een interruptie. Ja, gaat uw gang.

Mevrouw **Schellekens** (D66): Wat mij opvalt is de manier waarop er gesproken wordt over de beschikbaarheid van een dijkgraaf, maar deelt u mijn mening dat een dijkgraaf, als hij helemaal aan de rand van het gebied woont, soms veel verder weg kan wonen dan als hij net over de grens woont, maar misschien maar tien minuten rijden van een locatie?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mevrouw Leeger.

Mevrouw **Leeger** (CDA): Ik deel uw mening dat de dijkgraaf binnen een redelijke rijafstand moet wonen van zijn of haar werkgebied.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mevrouw Schellekens.

Mevrouw **Schellekens** (D66): Deelt u dan ook de mening dat dat op een andere manier te regelen is en dat een waterschap gewoon daar zelf voorwaarden aan kan stellen aan een kandidaat in een procedure?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mevrouw Leeger.

Mevrouw **Leeger** (CDA): Uiteindelijk gaat het erom dat de taak en de verantwoordelijkheid van een watergraaf of dijkgraaf goed wordt uitgevoerd en de logische manier is om de betrokkenheid van een dijkgraaf of watergraaf in het dienstgebied te hebben, is dat deze ook in het gebied woont. Wij staan niet achter het schrappen van de woonplaatsvereiste.

De **plaatsvervangend voorzitter**: In de afronding. Mevrouw Leeger.

Mevrouw Leeger (CDA): U schrijft in de stukken over ambtshalve en technische wijzigingen, maar ook dit soort wijzigingen hebben impact, zoals de nieuwe definitie van de taken rondom de zuivering van afvalwater die per 1 januari '26 ingaat. Het is overigens hoog tijd dat de reglementen nu worden aangepast. De wetgeving is inmiddels al in december '22 gepubliceerd. Wij stemmen in met dit voorstel omdat het de positie van de Brabantse burger bij de waterschappen verstevigt en we hopen dat hiermee een gezonde balans tussen belang en vertegenwoordiging wordt gerealiseerd en hopen dat de waterkwaliteit en de waterkwantiteit hiermee bestuurlijk stevig geborgd worden. Wij blijven dit met aandacht volgen. Tot zover.

De **plaatsvervangend voorzitter:** Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Sheikkariem van Lokaal Brabant.

De heer **Sheikkariem** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Lokaal Brabant kan nog korter zijn. Wij steunen het voorstel, het besluit voor de 5de wijziging in ieder geval voor de drie waterschappen en zeker gezien het amendement en het voorstel, de discussiepunten over ingezetenen van de dijkgraaf, hebben wij er ook een duidelijke voorkeur voor dat een bestuurder van zo een instituut woonachtig is in de buurt of in de regio van de provincie waar de waterschappen zijn, maar wij zijn nadrukkelijk niet van mening dat we de wet daarop moeten aanpassen en vinden dat we dat gewoon bij het AB kunnen leggen van het waterschap. Bij de werving van een dijkgraaf, bij het opstellen van een profiel kun je dit nadrukkelijk meegeven. Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter:** Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Rutjens van JA21.

De heer **Rutjens** (JA21): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Dames en heren, Brabanders en met name mede Brabantse Statenleden. Ik moet allereerst iets bekennen. Ik heb als volksvertegenwoordiger hier in Brabant niet altijd gebruik gemaakt van mijn actieve stemrecht. Ik heb een tijd in het buitenland gewoond en ik twijfelde of ik dan wel of niet moest stemmen. De eerste keer dat ik in het buitenland woonde en werkte, werd ik uitgezonden, dus het idee was dat ik ooit weer terugkwam en ik betaalde ook nog steeds belasting in Nederland. Daarna heb ik een buitenlands contract gehad. Mijn vriendin kwam over naar dat buitenland, ik betaalde in dat buitenland belasting en mijn contact met de Nederlandse overheid bleef beperkt tot de ietwat gebrekkige dienstverlening van Buitenlandse Zaken om mijn papieren te verlengen. Ik vond niet dat ik met mijn levensmiddelpunt elders mee moest beslissen over wat er in Nederland gebeurde en heb toen dan ook geen gebruik gemaakt van mijn actieve stemrecht. Daar gaat het nu niet over. Het gaat niet over het actieve stemrecht. Het gaat over twee zaken. Passief stemrecht en benoemingen van overheidsbestuurders. U kunt zich indenken dat mijn mening hierover nog sterker is dat er een lokale binding moet zijn, want stelt u eens voor, Tweede Kamerleden, ministers die niet in Nederland wonen, een burgemeester die niet in zijn dorp wil wonen, een wethouder die liever geen huis heeft in de stad die die bestuurt, een commissaris die niets moet hebben van Brabant. Dat kunnen we ons niet voorstellen en ook de baas van het waterschap, de dagelijks bestuurder, de voorzitter, moet dus wat ons betreft in het gebied wonen waarvoor hij belangrijke beslissingen neemt. De eis van oudsher dat de voorzitter zijn werkelijke woonplaats heeft in het gebied van het waterschap, waarborgt een binding, de binding, met dat beheergebied. Deze binding is van belang voor de zichtbaarheid, de betrokkenheid en de bestuurlijke effectiviteit van het bestuur en het versterkt zo de legitimiteit en het vertrouwen bij de inwoners. Het is dan ook een verplichting die van oudsher al bestaat en het zou helemaal niet goed zijn om dat nu af te schaffen. Daarom dienen we dan ook met een aantal andere partijen een amendement in om die lokale binding door middel van de verplichting om in het werkgebied te wonen te blijven borgen. Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter:** Dank u wel. U heeft op de valreep een interruptie. De heer Ludwig.

De heer **Ludwig** (GroenLinks): Dank, voorzitter. Voorzitter, allereerst valt me toch op dat vaak toch JA21 pretendeert altijd regels te willen schrappen, toch altijd regels wil behouden. Dat ten eerste. Dan vind ik wel, dan moeten we met elkaar wel vaststellen dat er een probleem is om een regel te behouden of een extra procedure te doen. U heeft een amendement opgesteld en u geeft natuurlijk een aantal, drie, dingen aan wat u van belang vindt over de zichtbaarheid en betrokkenheid en de binding. Heeft u de afgelopen twintig jaar drie voorbeelden voor mij waar u vond dat dat niet goed is gedaan door de waterschappen?

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (JA21): Nee, ik heb geen voorbeelden waarin dat niet goed is gedaan. Overigens is die verplichting om in het woongebied te wonen nog steeds van kracht.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Ludwig.

De heer **Ludwig** (GroenLinks): Dank, voorzitter. Dit wordt wat te makkelijk afgedaan want natuurlijk, er kan ontheffing worden verleend en dat wordt natuurlijk in bepaalde gevallen gedaan. Nogmaals mijn vraag, kunt u dan twee voorbeelden geven waarin u zegt: de binding was niet goed of de betrokkenheid was niet goed of de bestuurlijke effectiviteit was niet goed waardoor ik het belangrijk vind om eigenlijk zelf deze regel op te stellen en het niet aan de waterschappen over te laten?

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (JA21): Voorzitter, wij stellen zelf geen regel op, we stellen alleen vast dat die regel er is en dat Gedeputeerde Staten nu door middel van dit voorstel dat willen afschaffen. Zij volgen daarmee een brief van het Rijk, maar dat hoeft niet gevolgd te worden. Het is een bestaande regel en wij willen graag dat die blijft.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ja, gaat uw gang.

De heer **Ludwig** (GroenLinks): Tot slot voorzitter, want ik kom er wat lastig doorheen, dus ik ga het nog op één manier proberen. Het is natuurlijk zo bij de procedure - en dat heeft natuurlijk ook D66 al aangegeven - dat ze met elkaar erover kunnen spreken van tevoren. Volgens mij moeten we, denk ik, ook degenen die in de waterschappen zitten serieus nemen en die met elkaar het goed kunnen afwegen tot ze op een benoeming overgaan. Nogmaals, heeft u dan één voorbeeld van de afgelopen twintig jaar waarvan u zegt: deze voorwaarden, over binding, bestuurlijke effectiviteit, dat is niet gewaarborgd, want dan ben ik heel erg benieuwd welk probleem we nu hier met elkaar gaan oplossen vandaag.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (JA21): Ja, mijnheer Ludwig wil heel graag dat ik in zijn frame stap door steeds dezelfde vraag te stellen en ik geef steeds hetzelfde antwoord. Die verplichting is er nu, die willen ze nu afschaffen en wij willen hem behouden. Ja, dat blijft hetzelfde antwoord.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Een interruptie van de heer Sheikkariem.

De heer **Sheikkariem** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Mijnheer Rutjens, ik heb niet de overtuiging dat ik u ga kunnen overtuigen, daar sta ik niet voor, maar ik probeer u wel te begrijpen. Hoorde ik u zeggen dat bijvoorbeeld JA21, als ik kijk naar kandidaat nummer 23, die in Brussel woont, eigenlijk daar onterecht staat? Dat is toch consequent wat u zegt? Als iemand niet in Nederland woont, dat hij dan niet op de lijst zou moeten staan? Op welke wijze vindt u dat JA21 mee

mag praten over gemeenten terwijl ze misschien daar niet vertegenwoordigd zijn? Dat zijn de twee vragen die ik heb.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (JA21): Het wordt wel heel bijzonder deze vraag over iets over een kandidatenlijst nummer 23. Geen idee welke kandidatenlijst van wie. Ook een gemeente, die natuurlijk toch een ander orgaan is dan het waterschap, dat is blijkbaar ook iets met JA21. Dat past natuurlijk in een patroon, want ik hoorde mijnheer Sheikkariem ook zeggen dat wij wetten gaan veranderen. Als er iets is wat wij hier niet kunnen in de Staten van Brabant, dan is het wetten veranderen. Daarvoor moet u toch echt in de Tweede Kamer zijn. Ik constateer alleen maar dat het een heel warrig verhaal is, dat ik tot op heden niet begrijp.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Sheikkariem.

De heer **Sheikkariem** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Excuus dat het niet duidelijk was. De lijst waarover ik het heb, is de lijst, de kandidatenlijst van JA21. Ik maak het niet warrig door met gemeentenvergelijk te komen. In uw betoog had u het over, kijk naar burgemeesters, kijk naar wethouders en volgens mij is dat de link toch? Heb ik het niet warrig gemaakt, maar is het uw verhaal.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Nu begrijp ik het verhaal van mijnheer Sheikkariem beter. Het gaat over gemeenteraadsverkiezingen, dat je dan natuurlijk als je gekozen wordt of als je benoemd wordt, in die gemeente woont. Als je in Nederland wordt verkozen, dat je ook in Nederland woont. Het lijkt me prima dat als mensen... Daarom is er ook een verplichting om daar te gaan wonen. Ik weet niet wie er precies op nummer 23 staat, maar als nummer 23 buiten Nederland woont en die persoon zou gekozen worden, ga ik ervan uit dat die dus ook naar Nederland verhuist, want dat is natuurlijk wel het idee. Hetzelfde geldt natuurlijk voor een Statenlid of een gedeputeerde die in Brabant moet wonen. Datzelfde geldt natuurlijk voor een wethouder of een raadslid dat in de gemeente moet wonen. In diezelfde logica, en nu begrijp ik uw vraag beter, is het natuurlijk logisch, en ik neem aan dat Lokaal Brabant voor ons amendement gaat stemmen, dat degene die het waterschap bestuurt natuurlijk ook in dat betreffende waterschap woont en als hij daar nog niet woont, dat hij daar gaat wonen. Ik reken op de steun van Lokaal Brabant, vier zetels. Ik maak even de optelsom en dan hoop ik dat we het halen. Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ik denk dat de heer Sheikkariem nog iets wil zeggen.

De heer **Sheikkariem** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Bedankt voor uw antwoord. Mijn steun heb ik in ieder geval al toegelicht in het betoog dat wij een heel nadrukkelijke oproep doen aan het AB van het waterschap om dat in het profiel mee te nemen. Ik verklap u al een beetje dat ik het amendement niet ga steunen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (JA21): Ik stel alleen maar vast dat die sterke voorkeur die Lokaal Brabant dus heeft niet tot uiting komt in haar stemgedrag. Dank u wel.

Amendement A1-2026 ingediend door JA21Brabant, PVV, BBB
Behoud artikel 16 (Woonplaats voorzitter)

"Amendement

Behoud artikel 16 (Woonplaats voorzitter)

Vijfde wijziging Reglement voor het Waterschap Aa en Maas 2008

Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 30 januari 2026,

behandelend het Statenvoorstel 01/26 over de *Vijfde wijziging van het Reglement voor het Waterschap Aa en Maas 2008*;

besluiten dat artikel I, onder F, luidende "Artikel 16 vervalt." wordt geschrapt."

Toelichting

De eis dat de voorzitter zijn werkelijke woonplaats heeft in het gebied van het waterschap waarborgt de binding met het beheersgebied. Deze binding is van belang voor de zichtbaarheid, betrokkenheid en bestuurlijke effectiviteit van het bestuur en versterkt daarmee haar legitimiteit en vertrouwen bij inwoners. De bestaande mogelijkheid tot tijdelijke ontheffing biedt daarbij voldoende flexibiliteit in voorkomende gevallen. Het schrappen van artikel 16 is daarom niet wenselijk.

JA21Brabant
Willem Rutjens

PVV
Alexander van Hattem

BBB
Marco Havermans

Amendement A2-2026 ingediend door JA21Brabant, PVV, BBB

Behoud artikel 16 (Woonplaats voorzitter)

"Amendement

Behoud artikel 16 (Woonplaats voorzitter)

Vijfde wijziging Reglement voor het Waterschap Brabantse Delta 2008

Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 30 januari 2026,

behandelend het Statenvoorstel 01/26 over de *Vijfde wijziging van het Reglement voor het Waterschap Brabantse Delta 2008*;

besluiten dat artikel I, onder F, luidende "Artikel 16 vervalt." wordt geschrapt.

Toelichting

De eis dat de voorzitter zijn werkelijke woonplaats heeft in het gebied van het waterschap waarborgt de binding met het beheersgebied. Deze binding is van belang voor de zichtbaarheid, betrokkenheid en bestuurlijke effectiviteit van het bestuur en versterkt daarmee haar legitimiteit en vertrouwen bij inwoners. De bestaande mogelijkheid tot tijdelijke ontheffing biedt daarbij voldoende flexibiliteit in voorkomende gevallen. Het schrappen van artikel 16 is daarom niet wenselijk.

JA21Brabant
Willem Rutjens

PVV
Alexander van Hattem

BBB
Marco Havermans"

Amendement A3-2026 ingediend door JA21Brabant, PVV, BBB

Behoud artikel 16 (Woonplaats voorzitter)

"Amendement

Behoud artikel 16 (Woonplaats voorzitter)

Vijfde wijziging Reglement voor het Waterschap De Dommel 2008

Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 30 januari 2026,

behandelend het Statenvoorstel 01/26 over de *Vijfde wijziging van het Reglement voor het Waterschap De Dommel 2008*;

besluiten dat artikel I, onder F, luidende "Artikel 16 vervalt." wordt geschrapt."

Toelichting

De eis dat de voorzitter zijn werkelijke woonplaats heeft in het gebied van het waterschap waarborgt de binding met het beheersgebied. Deze binding is van belang voor de zichtbaarheid, betrokkenheid en bestuurlijke effectiviteit van het bestuur en versterkt daarmee haar legitimiteit en vertrouwen bij inwoners. De bestaande mogelijkheid tot tijdelijke ontheffing biedt daarbij voldoende flexibiliteit in voorkomende gevallen. Het schrappen van artikel 16 is daarom niet wenselijk.

JA21Brabant
Willem Rutjens

PVV
Alexander van Hattem

BBB
Marco Havermans"

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Hamerslag van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Hamerslag** (Partij voor de Dieren): Dank, voorzitter. Voorzitter, met het aanpassen van de Waterschapsreglementen vervallen er een aantal geborgde zetels per waterschap en hierdoor worden de waterschappen in Brabant een stukje democratischer. Daar willen we graag bijilstaan. Wat ons betreft zouden de geborgde zetels helemaal mogen verdwijnen. Wij willen liever dat deze bestuurslaag volledig democratisch verkozen wordt, maar goed, dat is aan het Rijk. Wij zien het vervallen van de geborgde zetels voor het bedrijfsleven als een goede eerste stap. Dan blijven natuurterreinen en onbebouwd, agrarisch dus, over met elk twee zetels. Mijn fractie heeft in dit huis eerder aandacht gevraagd voor de wijze van invulling van de geborgde zetels voor onbebouwd. Deze worden namelijk aangewezen door de ZLTO. In deze vereniging zijn veel boerenbedrijven vertegenwoordigd, maar niet allemaal. Hierdoor maakt een deel van de boeren, degenen die zich bijvoorbeeld niet volledig kunnen vinden in de uitgangspunten van de LTO, buiten de boot. Dit vinden wij vanuit democratisch oogpunt niet wenselijk en het heeft ook nog een inhoudelijke consequentie. De ZLTO vertegenwoordigt namelijk veelal reguliere boerenbedrijven en niet per se de biologische, meer duurzame bedrijven. Als we niet onder de geborgde zetels uitkomen, dan willen we de geborgde zetels zo duurzaam mogelijk en duurzame agrarische organisaties zoals de Caring Farmers of Bionext hebben meer diervriendelijke en natuurinclusieve doelstellingen. Water en bodem zijn sturend in Noord-Brabant en dergelijke organisaties leveren een positieve bijdrage aan onze provinciale doelen voor waterkwaliteit. Wij zouden graag zien dat de categorie onbebouwd in de nabije toekomst naast de ZLTO ook kan worden ingevuld door andere partijen. Wat ons betreft ligt de prioriteit uiteraard bij een partij die zaken als biologische en natuurinclusieve kringlooplandbouw realiseert. De gedeputeerde heeft aangegeven dat er mede naar aanleiding van onze motie van april vorig jaar wat gesproken wordt of inmiddels zijn die gesprekken al geweest, door de ZLTO over de geborgde zetels. Deze motie is destijds niet aangenomen, maar lijkt toch wat in beweging te hebben gebracht. Kunt u ons wat meer vertellen over deze verordeningen? Verder sluiten wij ons ook aan bij de vragen van de VVD wat betreft de woonplaatsverplichting. Tot zover.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Vossen van Volt.

Mevrouw **Vossen** (Volt): Dank u, voorzitter. Ja, veel is al gezegd. Ook Volt Brabant ziet dit als weer een nieuwe extra stap die nodig is in het democratisch proces. Wat betreft de woonplaats, voor ons is het erg belangrijk. We hebben daar ook wel twijfels over, maar aan de andere kant zeggen we op ons beurt ook, kunde is ook belangrijk, juist om in de toekomst watersnoodrampen misschien wel te

kunnen voorkomen en wij sluiten ons aan bij de vragen van de VVD over de woonplaats. Wij zijn benieuwd naar het antwoord hierop.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Brouwers van 50PLUS.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Allereerst welkom aan alle mensen op de publieke tribune en een heel bijzonder welkom aan de jeugdgemeenteraad uit Son en Breugel. Leuk dat jullie erbij zijn en begeleid door de burgemeester van Son en Breugel met de griffie erbij. Dat even als start, voorzitter. Dat gaat van mijn tijd af. Dank u wel. Vrij kort, het Statenvoorstel dat er ligt, daar kan 50PLUS zich helemaal in vinden. Waar het gaat om het amendement van de heer Rutjens. Mijnheer Rutjens. Ik pak even de stad Tilburg en Tilburg, ik weet niet of jullie dat weten, daar zijn twee waterschappen. Je hebt de Reeshof, dat is dan Brabantse Delta, en je hebt Waterschap De Dommel, dat is de rest van Tilburg. Stel nou, ik woon in Tilburg en ik woon in Waterschap De Dommel-gebied en ik word aangenomen als voorzitter of dijkgraaf in het stukje dat heet Brabantse Delta. Dan zou ik moeten gaan verhuizen van Zuid-Tilburg naar West-Tilburg. Als dat de bedoeling is, dan vraagt 50PLUS zich af waar we mee bezig zijn. Tot zover mijn eerste termijn.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Oh, mijnheer Brouwers, kunt u even terugkomen? Er is nog een interruptie op de valreep.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank, voorzitter. Kijk, we zien nu telkens een paar voorbeelden voorbijkomen waarbij wordt gezegd, je kan aan de rand van een gebied zitten. Dat zijn eigenlijk een beetje de uitzonderingen. De algemene regel zou toch moeten zijn, ingezetenschap van het gebied, dat we daaraan vasthouden, die directe betrokkenheid en juist als er een keer een uitzondering zich voor zou doen, dan is er de mogelijkheid om daar een ontheffing voor te vragen in bijzondere gevallen. Is de heer Brouwers het met mij eens dat het voor die gevallen ook via een ontheffing geregeld kan worden en dat niet hiervoor de hele regel, de algemene regel van het ingezetenschap, overboord moet worden gegooid?

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Nee.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, dat is een heel kort antwoord, maar die regel is er niet voor niks. We hebben het ook over calamiteiten en zo. Ik weet dat de heer Brouwers heel vaak aandacht heeft gevraagd voor allerlei calamiteiten, ook vragen heeft gesteld over noodpakketten en van alles en nog wat. Is het in deze tijd dat we ons moeten voorbereiden op allerlei zaken vanuit de overheid, dat er wordt gezegd dat we onze risico's moeten ondervangen op rampen, oorlogssituaties niet juist extra belangrijk dat we hierop inzetten en zou dat niet juist in de lijn passen die de heer Brouwers hier vaak heeft gepropageerd met ingezetenschap in het gebied?

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ik moet zeggen, vaak kan ik u volgen maar nu ben ik u helemaal kwijt. Het standpunt van 50PLUS blijft gewoon hetzelfde.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Van Hattem tot slot.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank, voorzitter. Dan vraag ik me wel af, als er straks een situatie ontstaat waarbij een dijkgraaf in Drenthe of Groningen blijft wonen en die zegt, ik kan prima vanuit dit gebied de Brabantse Delta besturen, vindt de heer Brouwers dat ook nog steeds oké?

De heer **Brouwers** (50PLUS): Je hebt altijd nog een kandidaatstellingscommissie die bezig is en die kijkt van wie het beste past als voorzitter of als dijkgraaf. Ik neem aan dat die verstandig genoeg zijn om binnen dit nieuwe Statenvoorstel de juiste beslissingen te nemen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Tot zover de eerste termijn van uw Staten en geef ik het woord aan gedeputeerde Oudenhoven.

De heer **Oudenhoven** (GS, Lokaal Brabant): Dank u, voorzitter en ook dank aan de Staten voor de inbreng. Mooi dat zo een technisch stuk eigenlijk toch nog een mooie discussie met zich meebrengt. Ik wil graag een aantal punten wat helder duiden. Ook over onze rol als PS natuurlijk, die rol die PS hebben over de keuzes die in het voorstel gemaakt worden. De context is in ieder geval de bestuurlijke inrichting van de waterschappen, die bewegen wij binnen een stevig juridisch kader. Dat is volgens mij door meerdere sprekers aangegeven. Dat ligt eigenlijk best wel vast en dat is wel duidelijk. Daar ging het ook over die geborgde zetels, over de aantallen. Volgens mij is daar geen discussie over. Daar heb ik ook niet echt direct vragen over gekregen en gehoord. Kijk, het proces dat we hier doorlopen is zorgvuldig. GS zijn natuurlijk ook altijd wettig verplicht om die waterschappen te raadplegen. Die gesprekken zijn gevoerd, de wensen zijn daarover ook besproken, de bedenkingen en zienswijzen zijn verwerkt. Dat is eigenlijk wat er nu voorligt. Met name gaat vandaag de discussie over de woonplaatsvereiste van de voorzitter van het waterschap. Dat is eigenlijk het meeste waar de discussie over gaat. Die vereiste staat dus niet in die Waterschapswet, sterker nog, sinds invoering van het Rechtspositiebesluit van decentrale politieke ambtsdragers is expliciet bepaald dat het geen landelijke eis is. Waterschap is een functioneel bestuur en waar natuurlijk deskundigheid en continuïteit zwaar wegen. Logisch dat het Algemeen Bestuur dan ook zelf kan bepalen of het wenselijk is dat de toekomstige voorzitter in het gebied woont. Eigenlijk kan dat heel makkelijk, volgens mij werd dat ook door meerdere sprekers aangegeven, worden vastgelegd in de profielschets van de nieuwe voorzitter. Bijvoorbeeld de Brabantse Delta heeft dat onlangs gedaan. Die heeft dat in een profielschets neergezet, dus dat de voorzitter in het woongebied woonachtig moet zijn. Met andere woorden, in het amendement, de drie amendementen want het gaat over drie waterschappen wordt gevraagd om in ieder geval dat woonplaatsartikel in stand te houden. Dat beperkt eigenlijk onnodig de autonomie van het Algemeen Bestuur. Dat vind ik op zich wel jammer. Ik hoor ook diverse mensen iets zeggen over de zichtbaarheid en de betrokkenheid van de dijkgraaf. Die herken ik, maar het gaat eigenlijk met name over de kwaliteit van het bestuur. Juist daarom vind ik het passend dat het Algemeen Bestuur daar zelf die afweging in kan maken. Overigens, het beeld dat ook geschetst werd met betrekking tot calamiteiten, fysiek in het gebied zou moeten wonen, ook niet echt meer van deze tijd, want bij grote waterveiligheidsincidenten ligt de eindverantwoordelijkheid bij de voorzitter van de Veiligheidsregio en de waterschapsvoorzitter heeft daar dan ook weer een adviserende rol. Met betrekking tot de waterschappen, die zijn natuurlijk enorm groot geworden sinds de fusie die er heeft plaatsgevonden en wonen in het gebied is dan ook een relatief begrip. Volgens mij werd het ook al aangegeven, iemand die in de ene uithoek van het waterschap woont, staat gevoelsmatig misschien wel verder van die andere uithoek af, dan iemand die net over de grens woont. Dat is ook een argument in ieder geval om dat toch daarbij te laten. Er worden vergelijkingen gemaakt met bijvoorbeeld een burgemeester. De wetgever maakt echt onderscheid tussen een burgemeester, we noemen dat een territoriaal bestuur, en de dijkgraaf, een functioneel bestuur. Dan maakt het wat mij betreft ook niet uit waar je bed staat natuurlijk, als je inderdaad praat over de waterschappen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Een interruptie van de heer Havermans.

De heer **Havermans** (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, het is..., ik ga me toch maar mengen in deze discussie, want ik vind, er wordt hier heel erg inhoudelijk ingegaan op functionaliteit, maar volgens mij zit hier gewoon een groot principe achter. Een principe dat je gewoon als persoon, als jij als een overheidsorgaan, als een bestuurlijk orgaan dat nou ja, misschien in die rol niet volksvertegenwoordigend bent, maar wel voor het volk daar iets doet, dat je gewoon in dat gebied woont. Daaraan wordt nu aan alle kanten voorbijgegaan en het wordt een beetje platgeslagen van ja burgemeester, dat zien we nog wel. In mijn ogen is het wel zo, als je nu met één stap begint, is het

volgende keer de andere stap en als een voorzitter van een waterschap voor een noodsituatie toch van heel ver moet komen is niet wenselijk en ik heb het niet over net over de grens of tien kilometer.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Wat is precies uw vraag aan de gedeputeerde?

De heer **Havermans** (BBB): Mijn vraag aan het college is, werkt het principe voor hen dan wel of moet het alleen maar functioneel kunnen zijn?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Gedeputeerde.

De heer **Oudenhoven** (GS, Lokaal Brabant): Ja, ik begrijp de vraag ook niet zo heel erg goed. Kijk, op dit moment, de situatie is nu zo, de huidige dijkgraaf woont in Tilburg en in een ander gebied is hij dijkgraaf. Ja, als je ziet over die afstanden, als je geografisch gaat kijken, er zijn ook bestuursleden die misschien, of misschien, weet ik wel zeker, nog veel verder weg wonen van Den Bosch dan hij woont. Als dat het argument is, dan ben ik het er niet mee eens. Wij vinden dus ook dat die waterschapsbesturen autonoom kunnen zijn en die keuze zelf kunnen maken. Wij zijn natuurlijk ook regelmatig in gesprek met die waterschapsbesturen en ook bijvoorbeeld de Brabantse Delta heeft natuurlijk ook daar in zijn profielschets natuurlijk al die aanpassing gemaakt, dus dat gebeurt wel. Dat is de keuze die het waterschapsbestuur zelf kan maken en daar zijn wij wel een voorstander van en niet om het op te leggen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Havermans.

De heer **Havermans** (BBB): Ja, en dan zien wij het, denk ik, toch precies andersom. Wij zouden zeggen, leg het wel gewoon vast, zodat het altijd fungerend is en die keuze er niet altijd is, want dit gaat gewoon om het principe dat de bestuurder of de voorzitter gewoon in het gebied woont, net als alle andere bestuurders.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Gedeputeerde.

De heer **Oudenhoven** (GS, Lokaal Brabant): Ja, dat is een herhaling van zetten, denk ik, voorzitter.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Oké, dan geef ik het woord aan de heer Rutjens voor een interruptie.

De heer **Rutjens** (JA21): Dank u wel, voorzitter. Wat mij zo verbaast is dat de gedeputeerde allereerst vertelt dat het Rijk het niet meer als eis heeft en dat een Algemeen Bestuur het wel als eis zou kunnen hebben. Toch ligt het voorstel nu hier in Provinciale Staten, in het Brabants parlement, voor. Waarom stemmen wij hier eigenlijk nog over dingen als het toch, het Rijk zegt iets, het Algemeen Bestuur zegt iets, maar hier vandaag hebben wij een debat en vandaag gaan we erover stemmen. Maakt het niet uit wat wij vinden? Moeten we dat allemaal maar weg delegeren en waarom bemoeit de provincie, waarom bemoeit Gedeputeerde Staten zich met van alles en nog wat, wat in gemeenten en weet ik wat gebeurt, alleen hier kiezen ze ervoor om zich uitgerekend er niet mee te bemoeien.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Gedeputeerde.

De heer **Oudenhoven** (GS, Lokaal Brabant): Ja, volgens mij heb ik dat ook richting de heer Havermans eigenlijk hetzelfde aangegeven. Kijk, die keuzemogelijkheid vanuit de waterschappen, die ligt er. Die keuze, die hebben ze. Dat is ook inderdaad door het Rijk aangegeven. Die keuzemogelijkheid, die ligt er. Ja, wij steunen dat. Wij vinden dat die autonomie die een waterschap heeft om die keuze daar zelf in te maken..., ja, die steunen wij en die vinden wij ook goed. Dat wil niet zeggen dat die waterschappen, bij de procedure van de nieuwe dijkgraaf, niet daarnaar kunnen kijken. Dat bepalen ze zelf. Het is een democratisch gekozen structuur die daar heerst. Daar kun je

wel zeggen als provincie: oké, wij gaan er weer eens overheen en wij willen dat per se anders als provincie. Ik denk ook in de relatie tot de waterschappen, die op dit moment zeer goed is, we het ook zo moeten laten zijn. Van die keuzevrijheid vind ik dat die in ieder geval bij die waterschappen mag liggen. Wat je dus ook ziet, en dat heb ik ook aangegeven naar mijnheer Havermans toe, vanuit..., dat zag je nu bij de nieuwe dijkgraaf van de Brabantse Delta, die heeft al in de profielschets meegenomen dat hij vindt dat die dijkgraaf in het eigen gebied moet wonen. Zij hebben die keuze wel gemaakt. Dat is ook de autonomie van een democratisch gekozen bestuur, die daar ook op die manier werkt.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mijnheer Rutjens.

De heer **Rutjens** (JA21): Dat was mijn vraag niet. Wij, laat ik het dan anders stellen, om over democratisch bestuur te hebben, wij zijn ook een democratisch bestuur, wij zijn volksvertegenwoordigers en wij gaan vandaag stemmen over iets, maar de gedeputeerde zegt, in het Rijk hoeft het niet en het Algemeen Bestuur, daar delegeren we het aan. Wat de gedeputeerde eigenlijk zegt, het maakt helemaal niet uit wat wij hier vinden en wat wij stemmen. We kunnen net zo goed niet stemmen, want we zijn gewoon een doorgeefluik.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Gedeputeerde.

De heer **Oudenhoven** (GS, Lokaal Brabant): Nee, dat is natuurlijk niet zo, want ik hoor natuurlijk goed wat hier gezegd wordt. Uiteraard, de waterschappen luisteren hier ook naar natuurlijk. Dat zie je terug, de Brabantse Delta gaat die keuze dus wel maken. Het Rijk heeft gezegd, leg die keuze dan bij die waterschappen neer. Wij vinden dat dat een goede keuze is, dus wij geven die ruimte aan die waterschappen. Het is niet zo dat wij hier niet naar luisteren. Het gaat om het functioneren van die dijkgraaf. Hoe kan hij functioneren? Wat is dan ook daadwerkelijk... Ik snap de vergelijking met de burgemeester. Een burgemeester moet natuurlijk in die gemeente zitten. Die moet actief daar zijn en die moet er ook wonen. Dat snap ik allemaal wel, maar een dijkgraaf in Brabant, we hebben drie supergrote waterschappen. Die afstanden zijn al enorm groot, soms 80 kilometer per grensgebied. Ja, dan is het relatief natuurlijk, als je in Tilburg woont, dan zit je eigenlijk bijna midden in Brabant. Dan ben je eigenlijk al bijna in alle drie gebieden vrij snel. Dat is eigenlijk de discussie waar we het over hebben.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Rutjens, tot slot.

De heer **Rutjens** (JA21): Ja, nu komen we inderdaad ergens, want die waterschappen zijn natuurlijk al supergroot. Hoe moeilijk kan het zijn om in zo een supergroot waterschapsgebied te wonen, vraag je je af. Bovendien is het dan ook nog zo, als wij nou in ieder geval die regel hebben, dat je dus in dat supergrote, misschien nog wel groter wordende waterschapsgebied moet wonen als voorzitter en dan nog eens in al die uitzonderingsgevallen, waar allemaal mensen grote verzinsels hebben wat een uitzondering zou kunnen zijn, kan er nog steeds een ontheffing, een tijdelijke ontheffing, worden gedaan. Het is toch veel beter om in ieder geval die regel te hebben, met eventueel een uitzondering dat het niet hoeft, in plaats van het nu om te draaien en dat je in die supergrote gebieden niet eens hoeft te wonen, maakt allemaal niet uit, al kom je uit Groningen, maar ja, dan misschien kunnen ze dat in een profielschets een beetje aangeven. Dat is toch de wereld omdraaien?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Uw punt is helder. De gedeputeerde.

De heer **Oudenhoven** (GS, Lokaal Brabant): Ik denk dat u het nu een klein beetje overdrijft. Groningen, dat zal natuurlijk nooit gebeuren. Deze huidige dijkgraaf woont natuurlijk gewoon ook in Brabant. Die is ook vrij snel in Den Bosch natuurlijk, die afstanden zijn niet zo groot. Daar wordt natuurlijk door dat democratisch gekozen bestuur zoals dat bij een waterschap is, dat autonoom werkt, echt wel naar gekeken. Wij hebben natuurlijk ook als GS altijd gesprekken met kandidaten als die benoemd moeten worden of er voorgesprekken voor zijn. Wij zullen de discussie die hier heeft

plaatsgevonden in ons achterhoofd altijd ook in die gesprekken natuurlijk meenemen, dat er de wens is om zo dicht mogelijk bij dat gebied te wonen, maar om nu te zeggen: je moet in het gebied wonen waar je werkzaam bent, dat vinden wij dus niet. Dat is eigenlijk, voorzitter, waar ik het bij wil laten.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Gaat u verder met uw... Of was u klaar?

De heer **Oudenhoven** (GS, Lokaal Brabant): Ik was klaar met mijn verhaal, ja.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ah, oké.

De heer **Oudenhoven** (GS, Lokaal Brabant): Wacht, de vraag van de geborgde zetels. Ik heb volgens mij in november richting Partij voor de Dieren een memo gedeputeerde naar u toe laten komen. Wij hebben daar, naar aanleiding van de toezegging die ik toen gedaan heb, volgens mij was het de perspectiefnota, dat weet ik niet meer heel zeker, in ieder geval ook die gesprekken gevoerd met de ZLTO. Dat ging toen met name daarover, om die geborgde zetels. Men is zeer tevreden op dit moment, hoe het nu werkt, maar men is zeer zeker bereid om in ieder geval in een nieuwe procedure dat mee te nemen. Dat is eigenlijk een toezegging. Die vraag die u toen had, dat er straks in het aanstellen van nieuwe mensen, daar zeer, zeer, zeer naar gekeken wordt. Ook in de advertentie of in de profielschets wordt dat specifiek nog benoemd. Dat is even naar u toe toch.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ik zie dat de heer Van Hattem een interruptie heeft.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank, voorzitter. Toch nog wel enkele onbeantwoorde vragen, want ik had in de eerste termijn gevraagd naar de uitspraak van minister Ollongren uit 2018, dat de voorzitter van het waterschap ingezetene moet zijn van het waterschap en daarin geen aanleiding zag om dat te wijzigen, of de gedeputeerde die uitspraak van de minister kan onderschrijven? Ik heb gevraagd naar of er sprake is van een politieke keus en waar die dan op gebaseerd is. Daar heb ik niet echt een duidelijk antwoord op gekregen en ik hoor net wel tussen de regels door de gedeputeerde zeggen: ja, er is één dijkgraaf die in Tilburg woont maar ondertussen het Waterschap Aa en Maas in Noordoost-Brabant bestuurt. Dat is precies de situatie die ik aanduidde op de brief van dat waterschap over dijkgraaf Mario Jacobs van GroenLinks. Is het college nu eigenlijk gewoon bezig om regelgeving aan te passen om te zorgen dat een dijkgraaf hier voorzien wordt in een eigen particulier belang om in een andere stad te kunnen blijven wonen, wat hier eigenlijk evident het geval lijkt te zijn?

De **plaatsvervangend voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Oudenhoven** (GS, Lokaal Brabant): Die keuze vinden wij, mag gemaakt worden door de waterschappen. De waterschapsbesturen hebben die keuze gemaakt en dat houdt dus ook in, dus dat men daarin, met name die situatie, van dat waterschap, heeft gekozen om dat los te laten, die woonplaatsvereiste. Er is goed over nagedacht, daar hebben ze argumenten voor gehad, en dat hebben ze dus op die manier gedaan. Een politieke keuze is het niet, want het is een vrij rationeel verhaal, en wat mij betreft heeft dat niks met politiek te maken. Met betrekking tot wat u aangeeft over minister Ollongren, die ken ik niet. Daar kan ik op dit moment niet zoveel mee, maar in 2022 is natuurlijk die wet aangepast en dat is hierin verwerkt. Daar handelen wij nu naar.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Volgens mij is bij deze wijziging van de wet dit onderdeel dus niet gewijzigd. Ik vraag me dan af hoe de gedeputeerde er dan bij komt dat dit dan een noodzakelijke aanpassing zou zijn. Toch nog graag enige verdieping daarop in tweede termijn, vraag ik aan de gedeputeerde. Ja, hij zegt de waterschappen. Het Waterschap Aa en Maas heeft gezien dat ze het woonplaatsvereiste moeten loslaten, maar dat loslaten, dat kan niet, want dat is juist de provinciale regeling. Dan hoor ik graag van de gedeputeerde, er is in 2022 die brief vanuit het AB van het

Waterschap Aa en Maas hier naar dit college gestuurd. Wat heeft het vervolgens met die brief gedaan? Hoe is daarop gereageerd? Heeft het daarmee een traject ingezet waardoor we vandaag op dit punt staan dat de reglementen gewijzigd worden naar aanleiding van die brief? Kan hij aangeven of daar een samenhang tussen zit?

De **plaatsvervangend voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Oudenhoven** (GS, Lokaal Brabant): Dat kan ik u nu niet zeggen, dat weet ik niet. Ik weet echt niet wat er in 2021 of 2022, die brief verstuurd, met de aanstelling van de dijkgraaf, wat daar aan de voorkant is gebeurd, in de gesprekken die er zijn geweest. Die relatie kan ik niet voor u... Maar dat kan ik laten uitzoeken of dat zo is. Daar heb ik geen kennis van. Waar ik wel kennis van heb is dat we nu deze keuze maken en het gaat eigenlijk gewoon puur nu over wat we willen. Vinden wij het als PS belangrijk dat de dijkgraaf in het gebied woont waar het waterschap zich bevindt. Als je hem heel even platslaat, die keuze vinden wij, en daar heb ik volgens mij voldoende argumenten voor gegeven, waarom dat eigenlijk niet van belang is. Hij moet natuurlijk niet in Friesland of Groningen of Noord-Holland of Zuid-Holland wonen, of Zuid-Holland is misschien nog iets anders, maar in ieder geval, dat snapt het een waterschap natuurlijk ook. Wij vinden dat een waterschap, een democratisch gekozen bestuur, autonoom is, die keuze zelf mag maken. Ik mag wel zeggen, de werkwijze nu van deze dijkgraaf, waar we het nu over hebben, die is uitmuntend en zeer goed. Daar zijn we zeer tevreden over.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De heer Van Hattem tot slot.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja voorzitter, ik heb het ook niet over de kwaliteiten van de dijkgraaf, maar ik heb het over het principe dat hier wordt gehanteerd en ik vind het toch opmerkelijk dat de gedeputeerde niet duidelijk of scherp heeft wat nu de voorgeschiedenis is van dit Statenvoorstel. Dan vraag ik toch, wat is uiteindelijk de intentie geweest om met deze wijziging te komen? Waar is die vandaan gekomen? Is dit een spontaan idee geweest, een epifaan moment van deze gedeputeerde om met deze wijziging te komen? Of is dit anderszins in het college besproken? Hoe is dit voorstel tot stand gekomen? Wat is hier de aanleiding voor geweest? Hangt daar dus ook het woonplaatsvereiste van deze betreffende dijkgraaf mee samen? Ik vind het wel heel opmerkelijk dat deze brief vier jaar geleden gestuurd is en dat nu vervolgens deze regeling tot stand komt waarbij eigenlijk gewoon het verzoek van het waterschap, op die manier het AB van het waterschap, wordt ingewilligd.

De **plaatsvervangend voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Oudenhoven** (GS, Lokaal Brabant): Ja, volgens mij vallen we in herhaling, voorzitter. De relatie tot de brief, die vraag, de benoeming, tot wat hier nu voorligt, die is er wat mij betreft niet. Men heeft gekozen voor de beste kandidaat op dat moment, woonachtig in Brabant, in Tilburg, relatief dicht bij het waterschap. Dat is een prima keus geweest en het blijkt achteraf ook zo te zijn geweest.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Heeft u nog een interruptie, want de gedeputeerde is klaar. Gaat uw gang.

Mevrouw **Hamerslag** (Partij voor de Dieren): Dank, voorzitter en dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording van onze vraag. Ik vond hem nog niet heel... Ik ben nog even zoekende naar het precieze antwoord. Onze wens is eigenlijk dat het lidmaatschap van de ZLTO niet mee zou moeten wegen in wel of niet kans maken op zo een geborgde zetel. Daarom vinden wij het bijzonder dat er slechts bij één organisatie deze invulling van die zetels ligt. Daarom hebben we eigenlijk gevraagd, we willen dat er ook buiten deze organisatie gekeken wordt en dan natuurlijk, in principe ook nog aansluitend bij dat water- en bodemsturend van de provincie, bij boeren die prioriteit geven aan natuurinclusief en natuur- en milieubewust boeren. Toen de gedeputeerde zei...

De **plaatsvervangend voorzitter**: Uw vraag is?

Mevrouw **Hamerslag** (Partij voor de Dieren): Toen de gedeputeerde zei, daar hebben we het over gehad en daar gaat naar gekeken worden, doelde hij toen op, we gaan met de ZLTO praten over of zij ook buiten hun eigen vereniging kijken of werd er bedoeld op, we gaan kijken naar die meer natuurvriendelijke invulling?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Gedeputeerde.

De heer **Oudenhoven** (GS, Lokaal Brabant): Ja, we hebben het gesprek gevoerd. Zoals u weet zijn niet alle boeren lid van ZLTO. Er zijn nog heel veel andere boeren die niet aangesloten zijn bij de ZLTO. In die memo gedeputeerde heb ik, ik heb hem hier even kort voor me staan, ik zal hem even citeren. Daar ging met name het gesprek over, want ik heb u toegezegd dat ik met de ZLTO dat gesprek zou voeren, dat zij dus een oproep tot kandidaatstelling breed onder de aandacht zullen brengen, bijvoorbeeld ook in vakbladen van duurzame, biologische, agrarische organisaties en verenigingen. Dat was specifiek voor ZLTO, maar dat gaan ze dus... ZLTO zet die advertentie, of gaat op zoek naar kandidaten. Dat gaat veel breder uitgezet worden dan zij eerst in het verleden deed. Dat is wat we met elkaar af hebben gesproken, maar kijkt u nog even terug naar de memo, ik wil hem u nog even toesturen. Dat zijn de afspraken die ik daarover gemaakt heb.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mevrouw Hamerslag, heeft u een vervolgvraag?

Mevrouw **Hamerslag** (Partij voor de Dieren): Ja, precies. Dank daar weer voor. Dan heb ik inderdaad iets scherper waar u het net over had. Dan nog even voor mij specifiek, dus we werken wel nog steeds in principe alleen met de ZLTO voor de invulling van die zetels, alleen de ZLTO heeft dus ook toegezegd om zelf ook te kijken weer, maar ze hoeven niet per se lid te zijn van de ZLTO of iets dergelijks? Die kijken ook echt wel breder ook naar deze andere boeren?

De heer **Oudenhoven** (GS, Lokaal Brabant): Ja, dat is zo in dat gesprek naar voren gekomen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. U was klaar. Dan gaan we over tot de tweede termijn. Ik kijk even rond. De heer Havermans. Nee. De heer Van der Pluijm. Ja geen probleem. De heer Van der Pluijm.

De heer **Van der Pluijm** (VVD): Ja, voorzitter, opnieuw heel veel dank. Ook vanuit mij natuurlijk een hartelijk woord van welkom aan onze gasten op de publieke tribune die getraakteerd worden op een onwaarschijnlijk debat over de waterschappen. Wie had dat gedacht? Voorzitter, ik dank de gedeputeerde hartelijk voor zijn overtuigende antwoorden, ook in het debat met de diverse gewaardeerde collega's. Ik heb onze zorgen denk ik in de eerste termijn voldoende uit de doeken gedaan, maar uiteindelijk wenst mijn fractie niet op te leggen aan de Algemene Besturen van de waterschappen wat zij dienen te doen. In die profielschets is er wat ons betreft voldoende handvatten, zijn er voldoende handvatten om daarop te sturen en daarin te kiezen. Ik zou wel aan GS willen vragen waar dan ook die Algemeen Besturen zoveel mogelijk aan te moedigen om ervoor te zorgen dat die voorzitter zoveel als kan in het gebied woont om die binding toch te behouden. Ik dank u wel, voorzitter.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Van Hattem van de PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank, voorzitter. Dank voor de beantwoording van de gedeputeerde in eerste termijn. Al ben ik op sommige punten niet veel wijzer geworden, want op de vraag die ik net in de laatste interruptie stelde, kwam eigenlijk geen echt antwoord. Hij bleef maar verwijzen naar de kwaliteiten van de desbetreffende dijkgraaf, dat het allemaal wel goed zal zitten. Het ging mij om,

waar komt de intentie vandaan om met deze regeling te komen vanuit GS? Wat is er vanuit de boezem van GS besloten om tot deze wijziging te komen, om dit woonplaatsvereiste te laten vervallen? Wat is daarvoor de voorgeschiedenis van dit traject voor wijzigingen? Het is ook niet zo heel vanzelfsprekend om dit te doen. Laat ik het zo zeggen, bij de invoering van het dualisme, een kleine 25 jaar geleden nu, is er in de Tweede Kamer ook gesproken over het woonplaatsvereiste en daarbij is nadrukkelijk gesteld ook dat decentrale bestuurders deel moeten zijn van hun gemeenschap. Ik herinner er even aan, er is een amendement geweest destijds, het amendement Pitstra/Te Veldhuis van GroenLinks en VVD nota bene, bij de behandeling van het dualisme, waarbij gesproken werd over dat "voorkomen moet worden dat er een reizend circus van technocratische beroepsbestuurders ontstaat". Letterlijk citaat. Ik hoor toch graag van GS, hoe gaan wij nu voorkomen dat dit reizend circus van technocratische beroepsbestuurders bij onze waterschappen gaat ontstaan? Dan heeft de gedeputeerde het nog gehad over de calamiteiten. Ik heb net gerefereerd aan de verschrikkelijke Watersnoodramp van 1953 en hij zegt ja, er is bij een dijkgraaf of watergraaf alleen nog maar een adviesrol ten aanzien van de Veiligheidsregio's, maar die adviesrol, die moet ook adequaat worden ingevuld. Dan is het toch wel van belang dat een dijkgraaf of watergraaf de ogen en oren in het gebied heeft. Dat die ook echt weet wat er speelt van de weersomstandigheden tot de stand van het water en dat die ook adequaat advies kan uitbrengen en niet ergens een heel eind verder zit en drie uur in zijn dienstauto moet zitten tussen alle files door, afgesloten bruggen bij heel slecht weer, want dat zijn vaak situaties waarbij het waterschap er echt toe doet. Dan wordt er door de gedeputeerde gezegd, het maakt niet uit waar zijn bed staat, maar het voorbeeld dat ik in eerste termijn aangaf, het maakt wel wat uit als een bestuurder in bed blijft liggen. Tot slot, ik zou het echt niet willen aanmoedigen om die bestuurders, die dijkgraven en watergraven, buiten het werkgebied te laten wonen. We hebben het nu al gezien en ik noemde straks GroenLinks als tendens..., we hebben hier een gedeputeerde gehad van GroenLinks die het nodig vond om in Delft te blijven wonen, die niet naar Brabant wilde verhuizen, die nu ook in Tilburg wethouder is en daar nog altijd in Delft schijnt te zitten. We hadden in Helmond een wethouder van GroenLinks die het niet nodig vond om naar Helmond te verhuizen, maar in Rotterdam bleef. Inmiddels opgestapt, maar goed en we hebben hier in Den Bosch natuurlijk nog een GroenLinks-wethouder die in Amsterdam blijft wonen. Dat reizende circus van beroepsbestuurders is vooral ook een GroenLinks-circus en we zien het nu ook bij de betreffende dijkgraaf waar we het over hadden. Dat moeten we niet willen. Ik kom tot afsluiting, voorzitter. In mijn eerste termijn heb ik uitgebreid stilgestaan nog even bij de Watersnoodramp van 1953, waarbij 254 Brabanders om het leven kwamen. Het lijkt me goed om in deze vergadering nog even aan hen te denken met zeker in gedachten het belang en het gevaar van het water. Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Schellekens als het nodig is.

Mevrouw **Schellekens** (D66): Ik maak geen gebruik van de tweede termijn.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Leeger, CDA.

Mevrouw **Leeger** (CDA): Ik maak geen gebruik van de tweede termijn.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ik zie geschud. Ja, oké. De heer Rutjens, aan u het woord.

De heer **Rutjens** (JA21): Dames en heren, Brabanders, om nog even de puntjes op de i te zetten, ik hoor eigenlijk niemand die ertegen is dat een voorzitter van het waterschap in zijn gebied woont. Sterker nog, de meeste partijen spreken een voorkeur uit, ik citeer even, delen onze zorgen. De VVD vindt het ook geen detail en heeft ook liefst wel, maar dat was een andere partij, dat zo een voorzitter in het gebied woont. De gedeputeerde merkt terecht op dat die waterschapsgebieden nogal groot zijn. Het is bijzonder lastig om niet in zo een gebied te wonen, zou je bijna kunnen zeggen en het is nu al een regel. Het is een regel dat een voorzitter van een waterschap in het gebied woont. Het is niet dat wij nu die regel gaan invoeren, nee, het college wil die regel afschaffen. Belangrijk is dan ook om vast te stellen dat het een principe is. Een principe dat de voorzitter van zo een belangrijk

orgaan van het waterschap in zijn of haar gebied woont. Daarop zijn uitzonderingen mogelijk. Een hele hoop partijen hadden op geen enkele manier bezwaar tegen het principe dat een voorzitter in het gebied woont, maar kwamen met allerlei voorbeelden, uitzonderingen, waarom het in dit ene geval dan toch niet mogelijk zou zijn. Voor uitzonderingen is het mogelijk om een ontheffing te krijgen, voor dat soort uitzonderingen. Laten we eraan vasthouden dat het belangrijk is dat het principe gehandhaafd blijft, dat de voorzitter van een dusdanig belangrijk bestuursorgaan, namelijk het waterschap, dan ook in zijn of haar gebied woont. Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Hamerslag.

Mevrouw **Hamerslag** (Partij voor de Dieren): Dank, voorzitter en nogmaals dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording van onze vragen. Zoals eerder aangegeven is de ZLTO over het algemeen een behartiger van de belangen van gangbare boeren. Het is fijn dat zij hebben toegezegd dat ook andere boeren kans maken en dat daarbij ook speciaal oog is voor bijvoorbeeld biologische boeren. Wij zouden nog steeds liever willen dat een enkele vereniging niet deze rol heeft voor het invullen van zetels binnen een democratisch bestuursorgaan, maar we hopen wel dat we volgend jaar kunnen zien dat de onbebouwde zetels worden ingevuld door boeren die de belangen van natuur, milieu en dierenwelzijn behartigen. Wat betreft de plicht om in het waterschap te wonen als voorzitter, ik snap echt waar de indieners van deze motie vandaan komen, maar wij vinden het ook niet aan de provincie om hier dan deze keuze in te maken. Het zou logisch zijn als er vanuit het Rijk een eenduidige lijn komt voor bijvoorbeeld alle bestuurslagen, of we vinden dat de waterschappen zelf moeten gaan over wat zij van belang vinden voor hun bestuurder, maar we vinden niet dat het aan PS in Brabant is om hier dan in Brabant een norm voor te stellen. Wij vinden eigenlijk dat dat gewoon niet aan onze bestuurslaag zou zijn en laten dat liever over aan de waterschappen. Tot zover, voorzitter.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan kijk ik nog even rond. Mevrouw Vossen? Nee, de heer Brouwers. Nee. Dan geef ik het woord aan de heer Oudenhoven, gedeputeerde.

De heer **Oudenhoven** (GS, Lokaal Brabant): Ja, dank u wel, voorzitter. Er blijven volgens mij toch nog twee vragen constant hangen en met name over waarom dit stuk er is. Waarom passen we dit aan? Dat heeft er mee te maken dat die wetwijziging die er is, dus die gewijzigde wetgeving in lijn wordt gebracht met de reglementen van de waterschappen en die rol ligt bij PS. Dat gebeurt dus regelmatig. Dat doen we volgens mij regelmatig. U kwam volgens mij nog terug op die vraag van minister Ollongren. Dat durf ik zo niet te zeggen hoe dat precies tot stand is gekomen. Dat is ook voor mijn tijd geweest. Ik heb dat ook nergens terug kunnen vinden, maar als u dat op prijs stelt, dan zal ik daar nog schriftelijk op terugkomen. Dat, voorzitter, waren volgens mij de eerste vragen en de opmerkingen, vooral van de Partij voor de Dieren, maar volgens mij was dat meer een opmerking dan een vraag.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan een interruptie van de heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank, voorzitter, het is niet alleen een opmerking, het is wel degelijk een vraag, want als iets in de handelingen van de Tweede Kamer wordt vastgelegd, dan heeft het rechtstreeks doorwerking in de bedoeling van de wetgever. Dat is ook niet zomaar een losse opmerking, die moeten we hier ook ter harte kunnen nemen. Dan vraag ik ook aan de gedeputeerde, hij zegt waar komt dit vandaan? Dit komt voort uit die wetwijziging, maar die wetwijziging regelt de geborgde zetels. Daar is niets nieuws in de wet gekomen over het woonplaatsvereiste. Dan hoor ik toch graag van de gedeputeerde waar dan de intentie vandaan komt om tot de wijziging van het woonplaatsvereiste te komen. Is dit een intrinsieke motivatie die vanuit GS zelf is gekomen en om welke reden?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Gedeputeerde.

De heer **Oudenhoven** (GS, Lokaal Brabant): Nee, dat komt vanuit de waterschappen natuurlijk. De waterschappen hebben destijds aangegeven van... De wetswijziging hebben we het over gehad, daar hoeven we niet op terug te komen, maar in ieder geval dat dit woonplaatsvereiste in ieder geval op een andere manier is ingevuld. Die mogelijkheid is er. Wij vinden dat ook wel terecht, omdat wij vinden dat die besturen van de waterschappen een dusdanige autonome functie hebben om dat zelf te kunnen gaan organiseren en dat steunen wij. Dat is eigenlijk wat wij dus, laat ik zeggen, platgezegd prima vinden, om het op die manier te doen. Nogmaals, ik heb de discussie gehoord en ik zal in ieder geval wat ik hier heb besproken binnen de waterschappen ook doorbrieven, dat er toch links en rechts wel anders over nagedacht of gedacht wordt en daarom is het natuurlijk ook zo, maar goed om te zien, dat bijvoorbeeld de Brabantse Delta destijds al in zijn profielschets heeft aangegeven, oké, onze grote wens is natuurlijk wel om binnen dat eigen gebied te wonen. Volgens mij hebben we de discussie al lang genoeg gevoerd, want dat is natuurlijk de basis van het verhaal. Willen we het wel of willen we het niet? Waarom zou je het dan niet willen? Dat heb ik eigenlijk nog niet goed genoeg gehoord. Ik heb gehoord dat bij calamiteiten..., dan kom je ook bij de Veiligheidsregio terecht, mocht er echt een grote calamiteit zijn. U refereert aan de Watersnoodramp van 1953, verschrikkelijk natuurlijk. Inderdaad, dit weekend is daar wederom een kranslegging en zo, wordt die weer herdacht, dus dat is heel goed. In die orde van grootte en de snelheid en de digitalisering die we op dit moment hebben en de afstanden, vinden wij het in ieder geval niet relevant dat we dan zeggen, oké, dan moet je ook echt daadwerkelijk kort of dichtbij in die regio in dat waterschap wonen. Volgens mij is dat de basis van de discussie van vandaag.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. De heer Van Hattem, een vervolgvraag. Ik wil wel zo even dit debat afronden. Volgens mij is uw punt helder en volgens mij is het punt van GS ook helder. Een vervolgvraag.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, ik hoor toch wel de gedeputeerde zeggen dat het dus blijkbaar op verzoek van de waterschappen is dat deze wijziging er gekomen is, want hij zegt die waterschappen, die vroegen erom. De intentie van GS is dus geweest op verzoek van de waterschappen, dus waarschijnlijk ook mede vanwege de discussie rond de dijkgraaf van Aa en Maas. Tweede punt hierbij is over de calamiteiten. Daar zegt de gedeputeerde dat er tegenwoordig allemaal digitale mogelijkheden zijn, maar we zitten nu juist midden in een discussie over strategische autonomie, over veiligheid die bedreigd kan worden als allerlei digitale netwerken uitvallen door bijvoorbeeld aanvallen van buitenlandse mogendheden, dan kun je juist, of door weersomstandigheden, in het geval van waterschappen heel relevant, daar niet blind op vertrouwen. Dan is het toch van belang...

De **plaatsvervangend voorzitter**: Wat is precies uw vraag?

De heer **Van Hattem** (PVV): Precies mijn vraag is dan juist dat een dijkgraaf, een watergraaf in het gebied aanwezig moet kunnen zijn om daar op een zorgvuldige en direct betrokken manier advies uit te kunnen brengen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Gedeputeerde, tot slot dan hierover.

De heer **Oudenhoven** (GS, Lokaal Brabant): Ja voorzitter ik... Volgens mij blijven we een beetje rondjes draaien constant over hetzelfde. Ja, dat is volgens mij niet ter discussie. Nogmaals, een waterschapsbestuur, een democratisch gekozen waterschapsbestuur, met enorm veel ervaring en kennis, dat deze keuze maakt, denkt er echt wel goed over na. Ik ben ervan overtuigd dat, want als je inderdaad weer..., we weer in discussie gaan over die afstanden, als je in Tilburg woont en je moet naar Den Bosch toe, of je woont in een Waterschap Aa en Maas en je woont waar ik woon, dan ben je een stukje verder onderweg dan Tilburg-Den Bosch is. Dat is allemaal relatief, dat is allemaal relatief die contacten en mocht er iets zijn, de Veiligheidsregio komt natuurlijk bij grote calamiteiten in beeld, dan schuift het waterschap natuurlijk aan en nogmaals, we hebben nog nooit, nooit, nooit last

of problemen of zorgen gehoord dat dat een probleem zou zijn dat deze dijkgraaf niet in dat gebied woont.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Rutjens. Ik hoop met een nieuw punt. Aan u het woord.

De heer **Rutjens** (JA21): Jazeker, voorzitter, een nieuw punt. Ik merk aan de gedeputeerde dat hij in ieder geval onze zorgen deelt over de afstand die een voorzitter van een waterschap moet afleggen naar zijn of haar werkgebied, maar hij wil niet de verplichting opleggen dat die persoon ook in dat gebied woont. Wil hij dan in ieder geval wel de toezegging doen dat als er gesprekken zijn over voorzitters van waterschappen, dat het thema woonplaats en afstand tot het werkgebied, een expliciet onderdeel vormt van die bespreking?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Gedeputeerde.

De heer **Oudenhoven** (GS, Lokaal Brabant): Ik denk dat het voor mij nu wel duidelijk is. Kijk, ik ben verantwoordelijk voor de technische invulling van die reglementen. Dat is mijn portefeuille vanuit kwaliteit en openbaar bestuur. Mijn collega Saskia Boelema zit regelmatig aan tafel bij de waterschappen. Uiteraard zullen wij de discussie die hier vandaag plaatsgevonden heeft, ik ga er zelfs van uit dat volgens mij sommige mensen nog wel eens kijken nu. Ja, die horen het ook, die zien het ook. We willen best dit wel, dat binnen de Staten het een en ander leeft, meenemen in de gesprekken. Maar dan nogmaals, een ander Brabants Waterschap, Brabantse Delta, heeft dat al destijds in zijn profielschets gezet. Uiteraard willen we dat in ieder geval in een vergadering meenemen, geen probleem.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Voldoende?

De heer **Rutjens** (JA21): Dank u wel voor de toezegging, gedeputeerde.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan sluit ik de beraadslagingen over dit voorstel.

Beperkte bespreekstukken

53/25 Normenkader rechtmatigheid 2025, 12/26 Controleprotocol verslagjaar 2025

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan gaan we door naar het beperkte bespreekstuk, te weten Statenvoorstel Normenkader rechtmatigheid 2025 en Controleprotocol verslagjaar 2025 en geef ik het woord aan de heer Tolsma van de BBB.

De heer **Tolsma** (BBB): Ik zie af van mijn spreektijd in eerste termijn.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan het CDA, de heer Buiks. Oh, excuus, sorry, excuus. Mevrouw Van der Kammen is eerst, van de PVV. Even kijken of iedereen oplet. U heeft twee minuten. Aan u het woord.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, de bedoeling van het normenkader is dat Provinciale Staten aan GS opdracht geven over de regels en de stukken die het kader vormen voor rechtmatig handelen van het college, van de provincie dus. Als PS bevoegdheden overhevelen naar GS, dat kan om plausibele redenen plaatsvinden, dan betekent dat dat wat onder die bevoegdheid valt vervolgens niet meer automatisch onder de rechtmatigheidsverantwoording valt. Dat staat op gespannen voet met de controlerende taak van PS, want feitelijk hebben we dus niet alleen de bevoegdheid voor het beleid op afstand gezet, maar vervolgens dus ook de controle op de

rechtmatige naleving daarvan. In het kader van checks and balances vindt de PVV dat met elkaar op gespannen voet staan en je zou dus ook waarborgen moeten inbouwen om te zorgen dat er dan misschien in het normenkader wel meer inhoud staat, dat die regels er wel in zitten. We hebben ook vragen gesteld over misbruik en oneigenlijk gebruik, een onderdeel van rechtmatigheid. GS moeten hierover in elke regeling of verordening regels voor opnemen. In de bijdrageverordening bijvoorbeeld zit geen misbruik- en oneigenlijk-gebruik-paragraaf. Bijdragen mogen GS bedenken, want gedelegeerde bevoegdheid, die mogen ze uitvoeren en er hoeft niets over te worden verantwoord. Voorzitter, de verhoudingen zijn daarmee wel scheefgegroeid. Voorzitter, zoals ik al aangaf, wordt het normenkader naar het inzicht en de wens van PS vastgesteld. Het mag dus meer bevatten dan het minimale. Over zaken die wij hebben overgeheveld, zouden wij dus nog steeds in het kader van onze controlerende taak GS kunnen bevragen. Over dit soort vraagstukken zouden we best eens serieus mogen nadenken. We stellen nu op voorzet van GS achteraf een normenkader vast. Eigenlijk zou je bij aanvang van het jaar de vraag moeten stellen wat het kader moet zijn. Bij het controleprotocol doet zich een soortgelijk checks and balances-dilemma voor. PS hebben hun budgetrecht in 2019 verlaagd, namelijk op het programmaniveau in plaats van op het productgroepniveau.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Kunt u afronden?

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Jazeker, dat betekent dat GS pas bij overhevelingen of afwijkingen die programmaoverstijgend zijn, hoeven te rapporteren aan PS gedurende het jaar. Tegelijkertijd een hoge rapportagegrens voor rechtmatigheid hanteren staat op gespannen voet daarmee. Onze fractie wil dat de rapportagegrens veel lager ligt, juist omdat ons budgetrecht al zo ingeperkt is. Wij dienen een motie en een amendement in bij de voorliggende stukken.

Amendement A4-2026 ingediend door PVV

Rapporteringstolerantie naar €250.000

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 30 januari 2026, ter bespreking van Statenvoorstel 12/26 Controleprotocol verslagjaar 2025

Besluiten om in bijlage 1 van Ontwerpbesluit 12/26 B

de tekst

"De rapporteringstolerantie wordt vastgesteld op €500.000. Daarnaast dienen geconstateerde fouten en/of onzekerheden met betrekking tot politiek gevoelige onderwerpen altijd te worden gerapporteerd."

te wijzigen in

"De rapporteringstolerantie wordt vastgesteld op €250.000. Daarnaast dienen geconstateerde fouten en/of onzekerheden met betrekking tot politiek gevoelige onderwerpen altijd te worden gerapporteerd."

en gaat over tot de orde van de dag

PVV Noord-Brabant
Patricia van der Kammen

Toelichting

PS hebben in 2019 hun budgetrecht verlaagd (namelijk naar het programmaniveau in plaats van op het productgroepniveau). Dat betekent dat GS pas bij overhevelingen of afwijkingen die programma-overstijgend zijn, aan PS hoeft te rapporteren of om autorisatie te vragen.

*Een gelijktijdige **hoge rapporteringsgrens** voor de rechtmatigheid hanteren met een **laag budgetrecht** staat in het licht van goede checks and balances op gespannen voet met elkaar. Vandaar een amendement om de rapporteringsgrens naar 250k te brengen."*

Motie M1-2026 ingediend door PVV

Eerdere vaststelling normenkader rechtmatigheid

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 30 januari 2026, ter bespreking van Statenvoorstel 53/25 Normenkader rechtmatigheid 2025

Constaterende dat:

- Provinciale Staten met dit voorstel op voorzet van GS achteraf een normenkader vaststellen;

Overwegende dat:

- het normenkader rechtmatigheid een essentieel instrument is voor de rechtmatigheidsverantwoording in de provinciale jaarrekening;
- het huidige voorstel het normenkader voor boekjaar 2025 pas in januari 2026 aan de orde stelt, terwijl het boekjaar 2025 dan al ten einde is;
- Indien Provinciale Staten extra wensen hebben t.a.v. de inhoud van het normenkader, dit pas achteraf wordt ingebracht, wat onwenselijk is;
- een vooraf vastgesteld normenkader Provinciale Staten aan het stuur zet, en daarmee meer recht wordt gedaan aan de kaderstellende rol van PS;

Dragen GS op:

- om met ingang van het volgende boekjaar het normenkader rechtmatigheid structureel vóór 1 januari van het desbetreffende boekjaar (dan wel uiterlijk in de laatste Statenvergadering van het voorafgaande kalenderjaar) ter vaststelling aan Provinciale Staten voor te leggen, zodat het kader gedurende het gehele boekjaar als leidraad kan dienen voor de rechtmatige uitvoering van de begroting.

en gaan over tot de orde van de dag.

Patricia van der Kammen
PVV Noord-Brabant"

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik nu wel het woord aan de heer Buiks. CDA, ik weet het heel zeker. U heeft twee minuten.

De heer **Buiks** (CDA): Dank u wel, voorzitter, voor uw dubbele aankondiging. Het CDA heeft een aantal zaken al genoemd in de themabijeenkomst en wil daar dus niet meer op terugkomen. Dat zegt niet dat wij niet een aantal zaken willen benoemen die wij erg belangrijk vinden bij dit onderdeel. Dat is één, de subsidieverstrekking die heeft plaatsgevonden bij cultuurinstellingen en waarbij later is gebleken dat er door bezwaren die gemaakt zijn enorm veel extra subsidie nog is toegekend. We willen daar extra controle op en bij de verstrekte leningen voldoende aandacht aan zekerheden verstrekken en de claims welke steeds meer ingediend worden dat die professioneel onderzocht zijn. We willen ook in deze vergadering daar nogmaals een toezegging over van de gedeputeerde. Ook wij, net als mijn voorgangster, mevrouw Van der Kammen, ik was haar aan het zoeken, ja, zoeken naar een lagere grens dan € 500.000 en we willen nogmaals van de gedeputeerde horen wat hij daarvan vindt en wat daar de consequenties van zijn als wij die lager gaan vaststellen. Er wordt

iedere keer gezegd, ja, dat geeft enorm veel extra werk, ...komt er op ons af en wij zouden daar nog graag een extra toelichting op willen krijgen. Tot zover, voorzitter.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Brouwers van 50PLUS. Nee. Oh, nee. Oké. Dan kijk ik even hier rechts. Amendement en motie zijn nog niet binnen, dus we schorsen even. Er was nog geen tijd om te lezen. Ik schors eventjes een minuutje of drie, maar ik verzoek u wel allen even te blijven zitten, want dan gaan we zo snel mogelijk door.

Schorsing

De **plaatsvervangend voorzitter**: Beste mensen, ik heropen de vergadering en ik geef het woord, stilte in de zaal alstublieft, ik geef het woord aan gedeputeerde Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Dank u wel. Dank u wel aan alle woordvoerders voor hun inbreng. We staan hier elk jaar om inderdaad deze twee voorstellen met u te delen. Om in ieder geval de accountant goed in staat te stellen om zijn accountantscontrole op een goede manier uit te voeren, zodat dat ook weer aan het eind van dit proces bij de vaststelling van de jaarrekening op een goede manier heeft plaatsgevonden. De voorzitter van de commissie Sturen en Verantwoorden zal dadelijk ingaan op het controleprotocol en aan de hand van het amendement dat ook is ingebracht... dus die zal daarop reageren en ik zal kort reageren op een aantal punten die door enkele woordvoerders zijn ingebracht. Ja, het is inderdaad de jaarlijkse manier om het zorgvuldig te doen. Wij denken dat we hier volledig in zijn met alle normen die zowel met externe regelgeving als interne regelgeving te maken hebben. Die kunnen ook gedurende het jaar veranderen, ook aan de hand van het BBV, dus het uitgangspunt van ons, van dit college, is dat alle wijzigingen in de wet- en regelgeving die gedurende het jaar plaatsvinden, moeten worden meegenomen. Dan geef ik meteen een hint over de ingediende motie met de vraag of we structureel voor 1 januari van het desbetreffende boekjaar dit normenkader vaststellen. Ja, dat zou eigenlijk feitelijk betekenen dat we gedurende het jaar alle externe wetswijzigingen et cetera niet mee kunnen nemen, dus dat we aan het eind van het jaar het alsnog weer een keer moeten doen en dat we dan twee vaststellingsmomenten hebben. Hiermee wil het college ook deze motie ontraden.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ik zie een interruptie van mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ik hoor hier een argument dat eigenlijk wel een beetje een vreemd argument is. Sowieso inhoudelijk, ja, is het gewoon raar dat je pas na afloop gaat vaststellen aan welke spelregels je je had moeten houden. Dat komt nogal raar over. Dan in praktische zin, de accountant heeft natuurlijk ook gewoon aangegeven, en dat kunnen we zelf als PS ook wel gewoon bedenken, dat als wij aan de voorkant de spelregels vaststellen, dus het normenkader aan de voorkant vaststellen, wij altijd als er zich wetswijzigingen of andere soorten relevante veranderingen hebben voorgedaan, die altijd als aanvulling natuurlijk nog kunnen vaststellen na afloop van het jaar. Dat neemt niet weg dat het gewoon..., dat PS zich gewoon bewust moeten zijn van welke spelregels wij nou meegeven vanuit ook het feit dat we al een heleboel bevoegdheden overhevelen. Dat kan best heel nuttig zijn, niks ten nadele daarvan, maar laten we dan wel heel scherp kijken als PS in het kader van de controlerende taak wat er dan in het normenkader dient te liggen. Dan moet je dat niet pas aan de achterkant gaan vaststellen als het jaar al voorbij is. Dat hoeft niet.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Gedeputeerde.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Dank u wel. Ik ben het met u eens dat uiteindelijk PS dit vaststellen en als deze motie wordt aangenomen zullen we die uitvoeren. Alleen het college adviseert u om deze niet aan te nemen omdat er dan twee vaststellingsmomenten komen. U heeft helemaal gelijk. PS zijn zich heel erg bewust van de besluiten die er genomen worden en dat is ook wanneer er zaken gemandateerd worden aan het college dat men zich daar ook heel erg van bewust is en ook

dat we dadelijk naar verwachting... en hopelijk ook dit normenkader en het controleprotocol ook door u laten vaststellen. Wij geven slechts met een waardering van deze motie, dat wij deze zouden ontraden, een advies aan u als Staten om het bij de huidige werkwijze te houden. Dat is een advies en u gaat daar uiteindelijk over bij de stemming en nogmaals dit college ontraadt deze motie omdat we daarmee toch twee momenten creëren en omdat we uiteindelijk zien dat er ook externe regelgeving, los van onze interne regels, gedurende een jaar gewoon op ons afkomt en dat we daar dan ons aan te houden hebben als provincie.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, ik bestrijd de stelling dat er twee momenten in het jaar dan nodig zouden zijn, want als je namelijk gewoon aan onderhoud doet op basis van het eventuele voortschrijdend inzicht van zaken die zich hebben voorgedaan in het afgelopen jaar, dan hoef je net zo goed maar één keer per jaar je normenkader aan te passen. Je kunt ook je normenkader vaststellen en alleen één keer per jaar onderhoud doen. Ik bedoel, dat maakt niet uit. Ik begrijp ook heel goed waar het advies van het college vandaan komt vanuit uw positie, maar ik doe hier ook een oproep aan de collega's in de Staten om zich gewoon bewust te zijn van de verhouding tussen wat wij aan bevoegdheden wegzetten en wat dat ook doet met onze controlerende taak. Die wordt namelijk daarmee samenhangend een stukje uitgehold. Dat is wel iets waar wij ons bewust van moeten zijn, dus die oproep wil ik in ieder geval aan onze collega's doen en vandaar dat ook amendement en motie voorliggen. Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel, gedeputeerde. Ja, ik denk dat namens het college er geen kaderstellende of controlerende functies worden uitgehold. Ik denk juist dat we op een hele goede manier en dat u dat op een hele goede manier, zorgvuldige manier weet af te wegen en bewust inderdaad besluiten neemt. De term uithollen kan ik niet helemaal plaatsen, maar daar ga ik ook niet over. Dan de inbreng van de heer Buiks.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Nog een interruptie van mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, dat is dan de derde op ditzelfde punt. Ik heb namelijk niet gesuggereerd dat GS onze rechten uithollen. Laat dat wel even klip en klaar duidelijk zijn. Dat heb ik niet gesuggereerd, nergens. Ik heb aangegeven dat op het moment dat wij bevoegdheden overhevelen, dat ook iets doet met onze controlerende taken en dat je dus goed moet nagaan of je niet je eigen taken aan het uithollen bent. Dat heb ik aangegeven.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Gedeputeerde.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Klopt. Dan een aantal punten van de heer Buiks namens het CDA. Daar hebben we al over van gedachten gewisseld, volgens mij over die claims al vorig jaar en ook nog een keer herhaald nu tijdens de afgelopen commissie Sturen en Verantwoorden, dat we daar op een zorgvuldige manier mee omgaan, ook door experts van buiten onze provinciale organisatie. Daar blijven we op zitten. Idem dito geldt dat natuurlijk voor in retrospectief kijken naar hoe de verstrekking van de subsidiemiddelen op het gebied van cultuur..., dat we daar ook dat gaan evalueren. Daar komt dat ook terug. Ja, met de € 500.000 die u eigenlijk ter discussie wil stellen. Ja, het zit al onder de landelijke grens, maar uiteindelijk zal daar uw voorzitter van de commissie Sturen en Verantwoorden wat nader duiding op geven, maar onze voorkeur als college is om dit zoals inderdaad het voorstel is van de commissie Sturen en Verantwoorden..., en dat kan het college namelijk steunen. Tot zover de beantwoording vanuit het college, voorzitter.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Op de valreep nog een interruptie van mevrouw Van den Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, ook bij dit punt. Ik begrijp best de stellingname vanuit het gezichtspunt van het college, maar ook hier geldt, we hebben in 2019 ons budgetrecht als PS verlaagd en daarmee ben je dus door het jaar heen je niet meer bewust van allerlei verschuivingen die plaatsvinden, overhevelingen die plaatsvinden, want alles wat binnen een programma wordt verschoven of overgeheveld naar andere potjes, daar hoeft GS geen toestemming meer voor te vragen. Met andere woorden, ons budgetrecht is daarmee verlaagd in 2019.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Wat is uw vraag aan de gedeputeerde?

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Juist om daar een soort van tegenwicht aan te bieden, dat je in ieder geval wel vanuit je controlerende taak zicht houdt op wat er gebeurt, zou het goed zijn om die rapportagegrens te verlagen. Die rapportages worden toch wel gemaakt voor operationele doeleinden, dus die verschillenanalyses zijn er gewoon. Dan is het ook helemaal geen enkele moeite om een wat langer lijstje aan PS te sturen dan enkel op het niveau van € 500.000.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dank u wel. U bent klaar. Oké. Nou echt heel snel dan.

De heer **Nuijten** (JA21): Nog één vraag aan de gedeputeerde. Het gaat over het amendement. Stel dat die verlaagd zou worden, de rapportagetolerantiegrens naar 250.000. Hoeveel meer werk gaat het rapporteren dan kosten voor de provincie?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Gedeputeerde.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ja, ik kan dat niet in uren uitdrukken, maar het is significant. Daar hebben we al eerder in de commissie Sturen en Verantwoorden ook al een reactie op gegeven. Als dat inderdaad teruggaat naar € 250.000 vraagt het echt meer werk van de ambtelijke organisatie, maar ook van de accountant.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van der Kammen, echt tot slot dan.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Nou voorzitter, tot slot dan. Dit is gewoon een wezenlijk punt. Er wordt hier iets geclaimd waarvan ik zeer betwijfel of dat wel het geval is. Kijk, de ambtelijke organisatie moet ook gewoon voor operationele doeleinden en voor beheersingsdoeleinden allerlei verschillen rapporteren en allerlei overschrijdingen rapporteren. Of het lijstje nou vier items bevat dat naar PS gaat of bij wijze van spreken tien items bevat, dat is echt niet substantieel meer werk, want die analyses over die verschillen die worden echt gewoon ook gemaakt in de organisatie, dus het enige verschil dat erin zit, is dat de rapportage aan PS misschien meer onderdelen bevat, een iets langer lijstje is. Daarmee kunt u niet volharden dat het substantieel meer werk zal zijn.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Gedeputeerde.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Daar ben ik het helaas met u oneens, mevrouw Van der Kammen. Het is wel meer werk, ook in het controletraject van de accountant, de interactie tussen de ambtelijke organisatie en inderdaad de uren van de accountant bij de controle van de jaarregeling. Het is meer dan suggereren dat de ambtelijke organisaties lijstjes heeft liggen, dat ze alleen maar op send hoeven te drukken om u verder te informeren. Daar zit meer achter in de operationalisatie en de controle die er door de accountant wordt uitgevoerd. Er zit meer achter dan 'u hoeft alleen nog maar wat meer bijlagen in een e-mail te zetten en dan naar de Staten te sturen', mevrouw Van der Kammen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, dat soort lijstjes worden allemaal gewoon gemaakt middels een query uit de systemen. Het vergt het aanpassen van een bedrag. Dat is echt niet substantieel meer werk.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Gedeputeerde, ja, volgens mij bent u het oneens. Ja, oké. Dan geef ik het woord aan de heer Hordijk vanuit de commissie Sturen en Verantwoorden.

De heer **Hordijk** (PvdA, voorzitter commissie Sturen en Verantwoorden): Voorzitter, dank. Het is natuurlijk altijd een feest als ik vanuit mijn rol als voorzitter van de commissie Sturen en Verantwoorden in deze plenaire zaal het woord mag nemen. Ik begin eerst even met een vraag of mijn plaatsvervanger misschien niet liever het woord wil voeren? Nee? Nee, oké. Dan zal ik mijn best doen. Het is altijd best bijzonder als er een stuk wordt geagendeerd dat vanuit onszelf komt en dat dan vervolgens geamendeerd wordt. Dan valt het namelijk weer terug naar onszelf om daar een oordeel over te geven. U krijgt van mij een procesmatig antwoord. De appreciatie van het amendement zal de uitslag zijn van de stemming die wij hierover gaan hebben en verder kan ik daar als voorzitter niets aan toevoegen. Dank.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Ik sluit de beraadslagingen over dit voorstel.

17/26 Benoeming tweede plaatsvervangend voorzitter Provinciale Staten Noord-Brabant Statenperiode 2023-2027 (inclusief stemming)

De **plaatsvervangend voorzitter**: We gaan door naar het beperkte besprekingsstuk Benoeming tweede plaatsvervangend voorzitter Provinciale Staten van Noord-Brabant, resterende Statenperiode 2023-2027. De heer Frenken heeft aangegeven afstand te doen van de positie als tweede plaatsvervangend voorzitter van Provinciale Staten. De heer Havermans en de heer Van Hattem zijn door het presidium voorgedragen als kandidaat en mevrouw Kuiper heeft zich teruggetrokken als kandidaat. We gaan over tot de stemming van de benoeming van de tweede plaatsvervangend voorzitter en omdat er sprake is van stemming over personen schrijven de Provinciewet en ons reglement van orde voor dat dit schriftelijk moet gebeuren. Ik stel voor twee leden van coalitiepartijen en twee leden van oppositiepartijen te benoemen tot stemopnemers te weten, de heer Jansen van de VVD, de heer Hordijk van de PvdA, mevrouw Vossen van Volt en de heer Sluimers van de PVV. Ik neem aan dat zij hun benoeming aanvaarden. Ik zie dat dat het geval is. Vanaf nu ongeveer worden stembriefjes uitgedeeld. De namen van de voorgedragen kandidaten staan op het stembriefje. Omdat het gaat om een door het presidium beperkte voordracht kunnen op het stembriefje geen andere namen worden geschreven. Gelieve per stemmogelijkheid slechts één vakje in te kleuren. Dit doen we met blauw of met zwart. Op grond van artikel 28 van de Provinciewet neemt een lid van Provinciale Staten niet deel aan de stemming indien het gaat over een aangelegenheid die hem persoonlijk aangaat, artikel 28. Mensen mag ik nog heel even een klein beetje stilte. Als deze procedure niet goed gaat, moeten we hem opnieuw doen. Ik wil u vragen om gewoon even te luisteren. Artikel 28, vierde lid van de Provinciewet bepaalt dat een benoeming persoonlijk aangaat wanneer hij behoort tot de persoon tot wie de keuze voor een voordracht is beperkt. De genoemde kandidaten stemmen dus zelf niet mee. Omdat uw stem geheim moet blijven, wordt u verzocht het stemformulier na het invullen daarvan eenmaal dubbel te vouwen en in de stembox te deponeren. Hij staat hier al. Hij wordt straks even wat overzichtelijker neergezet. Ook het stembriefje niet ondertekenen, want dan is uw stem ongeldig. Als straks blijkt dat het aantal stembriefjes groter is dan het aantal aanwezige leden van uw Staten, dan is de stemming ongeldig en moet die over. Ik ga ervan uit dat het zo duidelijk is en ik wil vragen om zo de binnenste rij als eerste, daarna de tweede rij en daarna de buitenste rij, het briefje te deponeren hier in de glazen kist. Ik wacht nog heel even tot de glazen kist misschien op een plek komt dat mensen hem ook kunnen... Volgens mij kunnen we starten, toch? Ja, we gaan stemmen. Ik vraag de eerste rij alvast om naar voren te komen. Beste mensen, ik kijk even rond. Heeft iedereen het stembriefje ingeleverd? Ja, nu alle Statenleden het stembriefje hebben ingeleverd, gaan de stemopnemers naar de interruptietafel om de stemmen te tellen. Ik verzoek u allen om op uw plek te

blijven zitten en in ieder geval de zaal niet te verlaten, niet te gaan lopen. Ik schors kort de vergadering, zodat de commissie haar taak kan vervullen. Dank u wel.

Schorsing

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ik heropen de vergadering en vraag de rapporteur van de commissie van stemopneming, mevrouw Vossen, om de uitslag van de stemming voor te lezen. Aan u het woord.

Mevrouw **Vossen** (Volt): Dank u, voorzitter. Er zijn in totaal 47 stembriefjes uitgebracht en dat komt overeen met het aantal Statenleden vandaag aanwezig. Daarbij heeft de heer Havermans 37 van de stemmen gehaald, de heer Van Hattem 9 en voor geen van bovenstaande voorgedragen kandidaten is daar één iemand geweest die daarop heeft gestemd en daarmee heeft de heer Havermans een volstrekte meerderheid behaald en feliciteer ik hem namens ons.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Volgens mij kan ik concluderen dat u de uitslag van de stemmingen aanvaardt en ik feliciteer ook de tweede plaatsvervangend voorzitter van Provinciale Staten. Ik sluit de beraadslagingen over dit voorstel.

Stemming

De **plaatsvervangend voorzitter**: We gaan over tot de stemmingen. We moeten nog wel enkele minuten schorsen, zodat het stemgebeuren in orde kan worden gebracht, dus ga niet te ver weg, want we beginnen zo direct weer.

De heer **Heijmans** (SP): Maar we mogen wel even de zaal verlaten, toch?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ik schors de vergadering.

Schorsing

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ik heropen de vergadering en ik vraag stilte in de zaal. Beste mensen, we gaan stemmen. Op het microfoonpostje voor u ziet u bovenaan per stemming in beeld over welk besluit gestemd wordt. U ziet drie knoppen: voor, tegen en onthouden. De knop onthouden dient u alleen te gebruiken als u zich op grond van artikel 28 van de Provinciewet onthoudt van stemming maar er zijn geen meldingen over binnengekomen en u kunt uw stem wijzigen zolang de stemming nog niet gesloten is. Dat weet u inmiddels ook. Na ieder onderwerp geef ik u de gelegenheid om een stemverklaring af te leggen en ik ga ervan uit dat u dat doet namens uw fractie tenzij u anders zegt.

Statenvoorstel 01/26 5e wijzigingsverordening Waterschapsreglementen

Ontwerpbesluit I Statenvoorstel 01/26 Vijfde wijziging reglement voor het Waterschap Aa en Maas 2008

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan beginnen we met Statenvoorstel 01/26 Vijfde wijzigingsverordening Waterschapsreglementen. Daar zijn meerdere ontwerpbesluiten en we beginnen met amendement 1, Behoud artikel 16 Waterschap Aa en Maas. De stemming is geopend. 48, ja volgens mij zijn we er.

Mevrouw **Hamerslag** (Partij voor de Dieren): Voorzitter, volgens mij doet mijn knopje het niet. Kan ik even een stoel opschuiven?

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ja, ik heb 48 stemmen, volgens mij, hoeveel zijn er? Nog 1. 49 moeten we hebben. Oké, ja. Ja, ik zie dat we 49 hebben, tegen 30, voor 19 en daarmee verworpen.

Voor hebben gestemd de leden: Berkvens, Buiks, Damen, Van Dommelen, Frenken, Van Hattem, Havermans, De Heer, Van der Kammen, Langman, Leeger, Van Nostrum, Nuijten, Rijvers, Rutjens, Sluimers, Tolsma, Van de Ven, Van den Wildenberg. (19)

Tegen hebben gestemd de leden: Bijl, Van den Broek, Brouwers, Deckers, Gremmen, Hamerslag, Heijmans, Hordijk, Jansen, Koevoets, Koopman, Kuiper, De Lange, Van de Langenberg, Lauwen, Lepolder, Van der Linden, Ludwig, Meuwissen, Van Miltenburg, Van Nuland, Philippart, Van der Pluijm, Roelofs, Schellekens, Sheikkariem, Spapens, Stoot, Vossen, Zwart. (30)

De **plaatsvervangend voorzitter**: We gaan naar ontwerpbesluit I vijfde wijziging reglement Waterschap Aa en Maas. De stemming is geopend. Stemming is gesloten, 33 voor, 16 tegen en daarmee aangenomen.

Voor hebben gestemd de leden: Bijl, Van den Broek, Buiks, Deckers, Gremmen, Hamerslag, De Heer, Heijmans, Hordijk, Jansen, Koevoets, Koopman, Kuiper, De Lange, Van de Langenberg, Lauwen, Leeger, Lepolder, Van der Linden, Ludwig, Meuwissen, Van Miltenburg, Van Nuland, Philippart, Van der Pluijm, Roelofs, Schellekens, Sheikkariem, Spapens, Stoot, Van de Ven, Vossen, Zwart. (33)

Tegen hebben gestemd de leden: Berkvens, Brouwers, Damen, Van Dommelen, Frenken, Van Hattem, Havermans, Van der Kammen, Langman, Van Nostrum, Nuijten, Rijvers, Rutjens, Sluimers, Tolsma, Van den Wildenberg. (16)

Ontwerpbesluit II Statenvoorstel 01/26 Vijfde wijziging reglement voor het Waterschap Brabantse Delta 2008

De **plaatsvervangend voorzitter**: We gaan naar amendement... Oh, ik zal hier even wachten, sorry. We gaan naar amendement 2 Behoud artikel 16 Waterschap Brabantse Delta. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Tegen 30, voor 19 en daarmee verworpen.

Voor hebben gestemd de leden: Berkvens, Buiks, Damen, Van Dommelen, Frenken, Van Hattem, Havermans, De Heer, Van der Kammen, Langman, Leeger, Van Nostrum, Nuijten, Rijvers, Rutjens, Sluimers, Tolsma, Van de Ven, Van den Wildenberg. (19)

Tegen hebben gestemd de leden: Bijl, Van den Broek, Brouwers, Deckers, Gremmen, Hamerslag, Heijmans, Hordijk, Jansen, Koevoets, Koopman, Kuiper, De Lange, Van de Langenberg, Lauwen, Lepolder, Van der Linden, Ludwig, Meuwissen, Van Miltenburg, Van Nuland, Philippart, Van der Pluijm, Roelofs, Schellekens, Sheikkariem, Spapens, Stoot, Vossen, Zwart. (30)

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan gaan we naar ontwerpbesluit II Statenvoorstel vijfde wijziging reglement voor het Waterschap Brabantse Delta. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Voor 34, tegen 15 en daarmee aangenomen.

Voor hebben gestemd de leden: Bijl, Van den Broek, Brouwers, Buiks, Deckers, Gremmen, Hamerslag, De Heer, Heijmans, Hordijk, Jansen, Koevoets, Koopman, Kuiper, De Lange, Van de Langenberg, Lauwen, Leeger, Lepolder, Van der Linden, Ludwig, Meuwissen, Van Miltenburg, Van Nuland, Philippart, Van der Pluijm, Roelofs, Schellekens, Sheikkariem, Spapens, Stoot, Van de Ven, Vossen, Zwart. (34)

Tegen hebben gestemd de leden: Berkvens, Damen, Van Dommelen, Frenken, Van Hattem, Havermans, Van der Kammen, Langman, Van Nostrum, Nuijten, Rijvers, Rutjens, Sluiters, Tolsma, Van den Wildenberg. (15)

Ontwerpbesluit III Statenvoorstel 01/26 Vijfde wijziging reglement voor het Waterschap De Dommel 2008

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan gaan we naar amendement 3 Behoud artikel 16 Waterschap De Dommel. De stemming is geopend. Nog eentje. Ja, de stemming is gesloten. Tegen 29, voor 20 en daarmee verworpen.

Voor hebben gestemd de leden: Berkvens, Brouwers, Buiks, Damen, Van Dommelen, Frenken, Van Hattem, Havermans, De Heer, Van der Kammen, Langman, Leeger, Van Nostrum, Nuijten, Rijvers, Rutjens, Sluiters, Tolsma, Van de Ven, Van den Wildenberg. (20)

Tegen hebben gestemd de leden: Bijl, Van den Broek, Deckers, Gremmen, Hamerslag, Heijmans, Hordijk, Jansen, Koevoets, Koopman, Kuiper, De Lange, Van de Langenberg, Lauwen, Lepolder, Van der Linden, Ludwig, Meuwissen, Van Miltenburg, Van Nuland, Philippart, Van der Pluijm, Roelofs, Schellekens, Sheikkariem, Spapens, Stoot, Vossen, Zwart. (29)

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ontwerpbesluit III Vijfde wijziging reglement voor het Waterschap De Dommel. De stemming is geopend. Stemming is gesloten. Voor 34, tegen 15 en daarmee aangenomen.

Voor hebben gestemd de leden: Bijl, Van den Broek, Brouwers, Buiks, Deckers, Gremmen, Hamerslag, De Heer, Heijmans, Hordijk, Jansen, Koevoets, Koopman, Kuiper, De Lange, Van de Langenberg, Lauwen, Leeger, Lepolder, Van der Linden, Ludwig, Meuwissen, Van Miltenburg, Van Nuland, Philippart, Van der Pluijm, Roelofs, Schellekens, Sheikkariem, Spapens, Stoot, Van de Ven, Vossen, Zwart. (34)

Tegen hebben gestemd de leden: Berkvens, Damen, Van Dommelen, Frenken, Van Hattem, Havermans, Van der Kammen, Langman, Van Nostrum, Nuijten, Rijvers, Rutjens, Sluiters, Tolsma, Van den Wildenberg. (15)

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ik kijk even rond of er nog behoefte is aan een stemverklaring. De heer Havermans.

De heer **Havermans** (BBB): Dank u wel, voorzitter. We hebben tegen het voorstel gestemd omdat het principe waar het amendement voor staat zo zwaar weegt, dat wij daarom alsnog tegen het voorstel zijn.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Ik kijk eventjes verder de kring rond. Ja, de heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (JA21): Ja, voorzitter, vergelijkbaar met wat mijnheer Havermans zei, we vonden het amendement dermate belangrijk, de woonplaats, dat we ook tegen het niet veranderde voorstel hebben gestemd, hoewel een aantal andere dingen prima waren.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Bij beide stemverklaringen kan ik me volledig aansluiten namens de PVV.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel.

Ontwerpbesluit Statenvoorstel 53/25 Normenkader rechtmatigheid 2025

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan gaan we naar Statenvoorstel Normenkader rechtmatigheid 2025 en we stemmen eerst over het ontwerpbesluit. De stemming is geopend. Het amendement ging over het controleprotocol, daar stemmen we hierna over. Ja, dus we stemmen nu over het ontwerpbesluit Statenvoorstel 53/25 normenkader rechtmatigheid. Ja oké. Alle stemmen zijn er, 49 voor, daarmee aangenomen.

Voor hebben gestemd de leden: Berkvens, Bijl, Van den Broek, Brouwers, Buiks, Damen, Deckers, Van Dommelen, Frenken, Gremmen, Hamerslag, Van Hattem, Havermans, De Heer, Heijmans, Hordijk, Jansen, Van der Kammen, Koevoets, Koopman, Kuiper, De Lange, Van de Langenberg, Langman, Lauwen, Leeger, Lepolder, Van der Linden, Ludwig, Meuwissen, Van Miltenburg, Van Nostrum, Nuijten, Van Nuland, Philippart, Van der Pluijm, Rijvers, Roelofs, Rutjens, Schellekens, Sheikkariem, Sluimers, Spapens, Stoot, Tolsma, Van de Ven, Vossen, Van den Wildenberg, Zwart. (49)

Tegen hebben gestemd: - (0)

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan stemmen we nu over motie, motie nummer 1, eerdere vaststelling normenkader rechtmatigheid, de stemming is geopend. De stemming is gesloten. Tegen 43, voor 6 en daarmee verworpen.

Voor hebben gestemd de leden: Van Hattem, Van der Kammen, Langman, Nuijten, Rutjens, Sluimers. (6)

Tegen hebben gestemd de leden: Berkvens, Bijl, Van den Broek, Brouwers, Buiks, Damen, Deckers, Van Dommelen, Frenken, Gremmen, Hamerslag, Havermans, De Heer, Heijmans, Hordijk, Jansen, Koevoets, Koopman, Kuiper, De Lange, Van de Langenberg, Lauwen, Leeger, Lepolder, Van der Linden, Ludwig, Meuwissen, Van Miltenburg, Van Nostrum, Van Nuland, Philippart, Van der Pluijm, Rijvers, Roelofs, Schellekens, Sheikkariem, Spapens, Stoot, Tolsma, Van de Ven, Vossen, Van den Wildenberg, Zwart. (43)

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ik kijk even rond of er behoefte is aan een stemverklaring. Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, we hebben voor het voorstel, voor het normenkader getemd, ondanks dat wij principieel bezwaar maken tegen het achteraf spelregels vaststellen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Zijn er andere mensen die een stemverklaring willen? Ik zie dat dat niet het geval is.

Ontwerpbesluit Statenvoorstel 12/26 Controleprotocol verslagjaar 2025

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan gaan we naar Statenvoorstel Controleprotocol verslagjaar 2025. Nu dus allereerst het amendement Rapporteringstolerantie naar 250.000 euro. De stemming is geopend. Stemming is gesloten. Voor 13, tegen 36 en daarmee verworpen.

Voor hebben gestemd de leden: Berkvens, Damen, Van Dommelen, Frenken, Van Hattem, Havermans, Van der Kammen, Langman, Van Nostrum, Rijvers, Sluimers, Tolsma, Van den Wildenberg. (13)

Tegen hebben gestemd de leden: Bijl, Van den Broek, Brouwers, Buiks, Deckers, Gremmen, Hamerslag, De Heer, Heijmans, Hordijk, Jansen, Koevoets, Koopman, Kuiper, De Lange, Van de

Langenberg, Lauwen, Leeger, Lepolder, Van der Linden, Ludwig, Meuwissen, Van Miltenburg, Nuijten, Van Nuland, Philippart, Van der Pluijm, Roelofs, Rutjens, Schellekens, Sheikkariem, Spapens, Stoot, Van de Ven, Vossen, Zwart. (36)

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan gaan we nu naar het ontwerpbesluit Statenvoorstel Controleprotocol verslagjaar 2025. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Voor 49 en daarmee aangenomen.

Voor hebben gestemd de leden: Berkvens, Bijl, Van den Broek, Brouwers, Buiks, Damen, Deckers, Van Dommelen, Frenken, Gremmen, Hamerslag, Van Hattem, Havermans, De Heer, Heijmans, Hordijk, Jansen, Van der Kammen, Koevoets, Koopman, Kuiper, De Lange, Van de Langenberg, Langman, Lauwen, Leeger, Lepolder, Van der Linden, Ludwig, Meuwissen, Van Miltenburg, Van Nostrum, Nuijten, Van Nuland, Philippart, Van der Pluijm, Rijvers, Roelofs, Rutjens, Schellekens, Sheikkariem, Sluimers, Spapens, Stoot, Tolsma, Van de Ven, Vossen, Van den Wildenberg, Zwart. (49)

Tegen hebben gestemd de leden: - (0)

De **plaatsvervangend voorzitter**: Zijn er stemverklaringen? Ik kijk even rond. Ja, mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, ondanks dat ons amendement niet is aangenomen, hebben wij voor dit voorstel gestemd. Dat neemt niet weg dat wij ons best zullen blijven doen om te zorgen dat onze controletaken niet zullen verslappen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Zijn er andere mensen die behoefte hebben aan een stemverklaring? Nee. Oké.

Hamerstukken

13/26 Aanwijzing accountant 2026-2026

14/26 Notulen vergadering Provinciale Staten 7 november 2025

15/26 Notulen vergadering Provinciale Staten 28 november 2025

11/26 Lijst Ingekomen Stukken Provinciale Staten 30 januari 2026 (periode 6 november 2025 tot en met 3 december 2025)

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan breng ik het voorstel onder nummer 13/26 Aanwijzing accountant 2026-2029 in stemming. Dit is een hamerstuk. Ik stel voor om per acclamatie in te stemmen met dit voorstel. Ik stel vast dat dit het geval is. Ook twee aan de orde betreffende notulen van voorgaande vergaderingen. 14/26 van 7 november 2025 en 15/26 van 28 november 2025 en er is een voorstel aan de orde betreffende de lijst van ingekomen stukken in de periode 6 november - 3 december 2025 en ik stel ook voor om per acclamatie in te stemmen met de wijze van afdoening van de notulen en de ingekomen stukken. Ik zie dat dit het geval is.

Sluiting

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan zijn we bijna aan het eind gekomen van deze vergadering, maar ik wil nog eventjes kort stilstaan bij het volgende. Vandaag hebben we Anneloes Wepster als nieuwe griffier beëdigd en dat betekent ook dat er een einde komt aan de samenwerking, Geert, met jou. Jij hebt de functie van interim-griffier vanaf 1 oktober ingevuld en meerdere Statendagen meebeleefd en het waren best wel weer pittige, intensieve dagen met rijen insprekers, volle publieke tribunes en dergelijke. Het ging dus om onderwerpen die veel Brabanders raken en om onderwerpen die het belang van de provincie in ons democratisch bestel onderstrepen en onderwerpen die van de griffier ook maximale inzet, kwaliteit en ervaring vragen. Wat opviel tijdens

die turbulente dagen, was dat jij niet zo snel van je stuk te brengen bent. Je blijft onder alle omstandigheden onverstoord en stond ons bij waar je dat nuttig en noodzakelijk vond. Je toonde betrokkenheid en je hebt mij het al verteld en ik weet dat je echt heel veel plezier hebt in je werk hier en ik wil je tot slot namens Provinciale Staten en namens mezelf natuurlijk hartelijk danken voor jouw inzet, energie en toewijding. Dankjewel. Beste mensen, voordat u allen inpakt en wegrent, ik wil jullie allen danken voor jullie aanwezigheid en inbreng vandaag. De eerstvolgende vergadering vindt plaats op 13 maart en ik nodig u uit voor een drankje buiten de Statenzaal. Ik weet niet of dat echt het geval is, maar anders gaan we in ieder geval met zijn allen lunchen. Ik wens u een heel fijn weekend en sluit deze vergadering. Dank u wel.